

БАНК АХБОРОТЧОМАСИ

Банк ходимлари ва тадбиркорларнинг ҳафталик газетаси

ISSN 2010-6602

Сайтимизга ўтиш учун QR-кодини телефонингиз орқали сканер килинг.

1995 йил январдан бошлаб нашр этилмоқда

№ 10 (1085), 2017 йил 9 марта

Ўзбекистон Президенти Осиё тараққиёт банки президентини қабул қилди

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 3 март куни
Осиё тараққиёт банки президенти Такехико Накаони қабул қилди.

Давлатимиз раҳбари меҳмонни кутлар экан, мамлакатимиз иқтисодиёти тармоқлари ва инфратузилмасини модернизация қилиш бўйича устувор дастур ва лойиҳаларни амалга ошириш борасида Ўзбекистон ва Осиё тараққиёт банки ўртасидаги ўзаро манфаатли шерикларни изчил ривожланниб бораётганини мамнуният билан таъкидлади.

Бугунги кунда ҳамкорлик портфели умумий қиймати 14 миллиард доллардан зиёдни ташкил этувчи 59 лойиҳани ўз ичига олган бўлиб, уларни молиялаштириш учун банкнинг 2 миллиард доллардан кўпроқмаблаги жалб қилинган.

Толлимаржон ва Тахиатош иссиқлик электр стансияларида замонавий буғ-газ курилмаларини барпо этиш, юқори вольтли электр узатиш линияларини модернизация қилиш, қишлоқ жойларда науманавий ўй-жой куриш, мамлакатимизнинг турли худудларида сув таъминоти тизими ва санитария обьектларини реконструкция

қилиш, Аму – Бухоро машина канали тизимини қайта тикаш, Мароқанд – Қарши темир йўлни электрлаштириш, кичик бизнесни, тадбиркорликни қўллаб-кувватлаштируш ва башқа лойиҳалар Осиё тараққиёт банки иштирокида амалга оширилаётган ва амалга оширилаётган йирик лойиҳалар сирасига киради.

Утрашувда 2017 – 2019 йилларга мўлжалланган қўшма дастур доирасида амалий ҳамкорликини янада ривожлантириш ва унинг самародорлигини ошириш масалалари муҳокама қилинди.

Аҳоли, айниса, қишлоқ аҳолиси турмуш даражасини ошириш, тадбиркорлик субъектларини қўллаб-кувватлаш, агарар тармоқи модернизация қилиш, ўйл-транспорт инфраструктузилмаси, муқобил энергетикани ривожлантириш, энергия тежайдиган технологияларни жорӣ этиш ва башқа йўналишларга қаратилган устувор лойиҳаларни амалга ошириш бўйича келишувлар имзоланди.

Ўзбекистонга ташрифим мамлакатимиз вазирларни идораларида ўтказган утрашувлари якуни бўйича банкнинг 573 миллион долларлик маблагини жалб қилган холда кичик бизнес, мева-сабзавотчилик соҳалари, сув таъминоти тизими ва автомобиль йўллари инфраструктузилмасини ривожлантиришга доир 4 лойиҳани амалга ошириш бўйича келишувлар имзоланди.

Ўзбекистонга ташрифи давомида Такехико Накао Самарқанд, Бухоро ва Тошкент вилоятларида бўлиб, Осиё тараққиёт банки иштирокида амалга оширилган инвестиция лойиҳаларининг натижалари билан танишиди.

ЎЗА.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки АҲБОРОТИ

Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг қиймати 10 000 сўм бўлган пул белгиларини муомалага чиқариш тўғрисида

2017 йилнинг 10 марта бошлаб Ўзбекистон Республикаси Марказий банки қиймати 10 000 сўм бўлган банкнот кўринишидаги янги пул белгиларини муомалага чиқаради.

Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг қиймати 10 000 сўм бўлган пул белгилари 144 x 78 мм. ўлчамдаги ҳимояланган қозода тайёрланган.

Банкнотнинг ўнг тарафидаги кенг оқ рангли сатҳда Ўзбекистон Республикаси Герби ва «10 000» рақами кўринишида сув белгиси мавжуд.

Оқ рангли сатҳнинг чап тарафидан

қоғоз қатламида «Дарҷа ва «3D» эфектли юзага чиқиб, ичкарига ботувчи химияни ўтказилган.

Банкнот олд томонининг юқори қисмида «O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI

MARCAZIY BANKI ёзуви мавжуд. Чап қисмида нақшинкор элементлар фонида Ўзбекистон Республикаси Герби тасвирланган.

Гербнинг пастки қисмида етти-

та рақами номери билан иккى лотин ҳарфидан иборат серияси жойлашган.

Нақшинкор рамканинг ўнг ва чап бурчакларининг кўйи қисмида, шунингдек, Гербнинг ўнг тарафидаги «10000» рақами тасвирланган бўлиб, банкнотнинг қийматини билдиради.

Гербнинг ўнг тарафидаги «10000» рақами устига йирик ҳарфлар билан «SO'M» сўзи ёзилган. Ушбу тасвир тенасида банкнот қиймати сўз билан «O'N MING» кўрсатилган.

(Давоми 2-бетда).

ХОРИЖИЙ ВАЛЮТАЛАРНИНГ СҮМГА НИСБАТАН КУРСИ

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 2017 йил 7 марта бошлаб валюта операциялари бўйича бухгалтерия ҳисоби, статистик ва бошқа ҳисоботларни юритиши, шунингдек, божхона ва бошқа мажбурий тўловлар учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан кўйидаги қийматини белгилади:*

1 Австралия доллари	2613,05	1 Канада доллари	2577,12	1 Норвегия кронаси	409,40	1 евро	3650,09
1 Англия фунт стерлинги	4240,46	1 Хитой юани	500,75	1 Польша злотииси	850,74	10 Жанубий Корея вони	29,84
1 Дания кронаси	492,48	1 Кувайт динари	11303,09	1 Сингапур доллари	2446,19	10 Япония иенаси	303,31
1 БАА дирхами	939,94	1 Россия рублиси	58,60	1 СДР	4648,32	*) Валюта қийматини белгилаш чора	
1 АҚШ доллари	3452,30	1 Украина гривнаси	127,30	1 Туркия лираси	929,19	Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ушибу таъсисати сотиши ёки сотиги олиш мажбуриятини олмаган.	
1 Миср фунти	211,80	100 Ливан фунти	229,33	1 Швеция кроныси	384,42		
1 Исландия кронаси	32,40	1 Малайзия рингити	775,80	1 Швейцария франки	3423,89		

Айrim хорижий валюталарнинг ўтган ҳафтага солишишма кўрсаткичи:

1 USD ▲ 3452,30 – (3404,35) | 1 EUR ▲ 3650,09 – (3606,16) | 1 GBP ▲ 4240,46 – (4229,57) | 10 JPY ▼ 303,31 – (303,36)

ИСЛОҲОТЛАР ЙЎЛИДА

Такехико НАКАО: Ҳаракатлар стратегияси – Ўзбекистон тараққиётининг янги босқичи

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

Осиё тараққиёт банки Ўзбекистонга 2017 – 2019 йилларга мўлжалланган энергетика соҳасидаги инфратузилмаларни ривожлантириш, транспорт, коммунал хизматлар, олис бизнес ҳамда хусусий тадбиркорликни ривожлантиришни молиялаштириш учун маблағлар ажратади.

«Навоий» эркин иқтисодий зонаси улкан салоҳиятга эга. Биз Ўзбекистоннинг минтақадатранспорталоқасинияхшилашва глобал бозорларга чиқиш борасидаги саъд-ҳаракатларини юксак қадрлаймиз ҳамда

ушбу ташаббусни қўллаб-куваттаемиз.

Шуни алоҳида қайд этмоқчиманки, 2017 – 2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясида белгиланган испоҳотларни амалга ошириш лойиҳаларида қатнашишини режалаштирумоддамиз. Бинобарин, Ҳаракатлар стратегияси Ўзбекистоннинг барча соҳалардаги тараққиётининг янги босқичини бошлаб берди. Бу ҳаракат юксак самаралар беришига ишонамиз.

ЎЗА мухбери
А.ЎРОЗОВ ёзиб олди.

«Ипотека-банк»дан шаҳар аҳолиси учун арzon уй-жойлар

Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг 2016 йил 22 ноябрдаги «2017-2020 йилларда шаҳарларда арzon кўп квартирали уй-жойлар куриш ва реконструкция килиши дастурини амалга оширишга доир чора-тадбирлар тўғрисида»ги 2660-сонли Қарорига мувофик, аҳолининг замонавий ва арzon уйларга бўлган эҳтиёжи асосида имтиёзли кредит беришининг янги босқичи жорий этилди.

Уй-жой эҳтиёждандлари учун яна бир кулайлик саналувчи мазкур механизм ҳақида бағафил Миллӣ матбуот марказида «Ипотека-банк» акциядорлик тикорат ипотека банки томонидан ўтказилган анжуманда ахборот берилиди.

Ушбу турдаги уй-жойлар қиймати нималар ҳисобига арzon бўлади?
Бундай уй-жойлар қаерда, қанча қурилади?

Шуҳрат ТОШПУЛАТОВ,
«Ипотека-банк» АТИБ-
нинг Туар жой бинолари
курилиши молиялашти-
риш бошқармаси бошлиғи:

– Мамлакатимизда аҳолини ижтимоий қўллаб-куватлашни кучайтириш, фарононлигини ошириш борасида изчил испоҳотлар олип борилмоқда. Мазкур қарордан кўзланган мақсад ҳам шаҳарларда истиқомат қилаётган аҳолини, шу жумладан, ёш оиласлар, эскирган уй-жойларда яшाटган ва уй-жой шароитларини яхшилашмагу мұхтож бўлган бошқа тоифадаги фуқароларни арzon, кулай, замонавий уй-жойлар билан таъминлаш ва шу орқали уларнинг турмуш даражасини юксалтиришдан иборатdir.

Ушбу дастурнинг ўз вақтида ва сифатли бажарилишини таъминлаш юзасидан Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Конғаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимликлари, «Давархитектқурилиш» қўмитаси, «Ўзкоммунхизмат»

агентлиги, «Ўзбекэнерго» акциядорлик жамияти, «Ўзтрансгаз», «Ўзбектелеком» акциядорлик компанияси, бош пудрат ташкилотлари ва тикорат банклари, жумладан, «Ипотека-банк» АТИБ каби қатор ташкилотлар масъул ҳисобланиб, уларнинг бу борадаги фолио мониторинг қилиб борилади.

Бевосита саволингизга келсак, бундай уй-жойларнинг арzon бўлишига асос бўлувчи омиллар сифатида уларни куриш жараённида асосан маҳаллий қурилиш материаллари, тежамкор табиий ресурслардан фойдаланилишини, импорт қилинадиган ушбу турдаги товарлар бўйича эса, божхона ва солиқ имтиёзлари белгиланганини, пудратчи ташкилотларнинг танлов асосида жалб қилиншини, шунингдек, қурилиш ишларига бириктириладиган ташкилотлар, жумладан, «Ипотека-банк»ка ҳам ҳукуматимиз томонидан қатор имтиёзлар берилганини қайд этишим мумкин.

Хусусан, қарорга мувофик, бош пудрат ва субпудрат ташкилотлар, лойиҳалаш институтлари, импорт қипувчи корхоналар кўп квартирали уйлар обьектларини «Фойдаланишга тайёр» ҳолда куриш юзасидан улар томонидан амалга оширилган ишлар ҳажми бўйича барча турдаги солиқлар, давлат мақсадли жамғармаларига мажбурий ажратмалар ҳамда божхона тўловларини тўлашдан озод қилинади.

2017-2020 йилларда дастур асосида шаҳарларда тегиши мұхандислик ва ижтимоий инфратузилмаларига эга бўлган 5, 7 ва 9 қаватли, энергиядан самарали фойдаланиладиган 945 кўп хонадонни уй-жой қурилиши режалаштирилган. 2017 йилда 191 кўп хонадонни уй қурилиши белгиланган ҳамда шу кунларда уларни куриш ишлари бошлаб юборилган. Шундан 102 таси пойтхатимизда бунёд этилди.

(Давоми 3-бетда).

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки АХБОРОТИ

Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг қиймати 10 000 сўм бўлган пул белгиларини муомалага чиқариш тўғрисида

10000 СҮМЛИК ҚИЙМАТИГА ЭГА БЎЛГАН БАНКНОТАДАГИ
ХИМОЯ ЭЛЕМЕНТЛАРИ ТАСНИФИ ВА ЖОИЛАШИ

БАНКНОТНИНГ ОЛД ТОМОНИ

10000 СҮМЛИК ҚИЙМАТИГА ЭГА БЎЛГАН БАНКНОТАДАГИ
ХИМОЯ ЭЛЕМЕНТЛАРИ ТАСНИФИ ВА ЖОИЛАШИ

БАНКНОТНИНГ ОРҚА ТОМОНИ

(Давоми. Бошланиши 1-бетда).

Нақшинкор рамканинг пастки қисмидаги «O'ZBEKISTON SO'MI RESPUBLIKA HUDUDIDA HAMMA TO'LOVLAR UCHUN OZ QIYMATI BOYICHA QABUL QILINISHI SHART» ёзуви.

Банкнотнинг тўқ кўк рангда нақшинкор рамкаси, «O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MARKAZIY BANKI» ёзуви, Герб, ўнг ва чап томондаги «10000» рақамлари бўртиб туради, ушлаб кўрилганда сезилади.

Оқ рангли сатҳда жойлашган «10000» рақами тепасида банкнотнинг номери ва серияси тақор қўрсатилган.

Оқ рангли сатҳнинг юкори қисмидаги киялик бурчаги тегиши ҳолатига қараб рангини ўзgartтирувчи ва ушлаб кўрилганда билинадиган бўртиб турувчи, типла-бронза рангли саккиз қиррали нақш мавжуд.

Нақш тепасида банкнот чиқарилган йил «2017» кўрсатилган.

Банкнотнинг орқа томони чап қисмидаги оқ рангли сатҳда сув белгилари кўринадиган. Оқ рангда сатҳнинг юкори ва пастки қисмларида кўк ва бинафша

рангда ишланган нақшинкор безаклар жойлашган бўлиб, пастки безак устида «10000» рақами акс этирилган.

Банкнотнинг марказида «SENAT» меъморий биноси, бино гумбазининг тепасида ўзбекистон Республикасининг рангли байроғи тасвирланган.

Тасвирнинг юкори чап бурчагида бир-бирини кесиб ўтувчи «SO'M» ёзувлари мавжуд бўлиб, уларнинг тепасида банкнотнинг қиймати сув билан «O'N MING» кўрсатилган.

Пастки қисмидаги «O'ZBEKISTON SO'MINI QALBAKILASHTIRISH QONUNIG MUVOFIG TA'QIB QILINADI» матни жойлашган.

Ушбу матнинг иккى томонида «10000» рақамлари, шунингдек, банкнотнинг энг юкори қисмидаги «O'N MING SO'M» ёзуви акс этирилган.

Муомалага чиқарилётган қиймати 10000 сўм бўлган пул белгилари, айни пайтда муомалада бўлган пул белгилари ва танглар билан бир қаторда, барча хўжалик юритувчи субъектлар ва аҳоли томонидан ўз қиймати бўйича барча турдаги тўловлар учун ҳеч қандай чекловларсиз кабул қилиниши шарт.

**Ўзбекистон Республикаси Марказий банки
Матбуот хизмати.**

БАНК ФАОЛИЯТИ

«Ипотека-банк»дан шаҳар аҳолиси учун арzon уй-жойлар

(Давоми. Бошланниши 2-бетда).

Уйларни олиш тартиби қандай? Ипотека кредити шартлари ва имтиёзлар?

Фарҳод КУРБОНОВ,
«Ипотека-банк» АТИБнинг Ипотека ва истеъмол кредитлари бошқармаси бошлиги ўринбосари:

— Бундай уй-жойга эга бўлиш учун фуқаролар Қорақалпогистон Республикаси, вилоятлар шаҳарлари ва Тошкент шаҳрининг туман хокимларидан ташкил этилган худудий комиссияларга ариза билан мурожаат этиши керак бўлади. Комиссиянинг ижобий хуносасига кўра, кўп қаватли уй-жойдаги хонадонлардан бири фуқарога бирорини ташкил этилган худудий комиссияларга ариза билан мурожаат этиши керак бўлади. Комиссиянинг ижобий хуносасига кўра, кўп қаватли уй-жойдаги хонадонлардан бири фуқарога бирорини ташкил этилган худудий комиссияларга ариза билан мурожаат этиши керак бўлади.

Уй-жой куриб битказилгач эса, бирорини ташкил этилган хонадонни сотиб олиш истагидаги фуқаро банка бир қатор ҳужжатлар, жумладан, ариза, кредит олувишининг паспорти нусхаси, кредит олувишининг охирги 12 ойда олган даромадлари тўғрисидаги маълумотларни тақдим этиши зарур.

Уй-жой шароитини яхшилаш-

Янги уй-жойлар учун қўшимча имконият

Дилмурод РЎЗИҚУЛОВ,
«Ипотека-банк» АТИБнинг Мини-банк ва жамгарма кассалар фаолиятини тартибга солиш бошқармаси бошлиги:

— Банкимиз томонидан ПҚ-2660-сонли қарор асосида барпо этилаётган уй-жой учун аҳолига қўшимча кулайлик яратиш мақсадида бошлангич бадалларни жамлаш учун «Имконият» номли ютуқли омонат жорий этилди.

Ушбу омонатга пул маблағлари (бошлангич бадал) чекланмаган миқдорда қабул қилинади. Унга мижоз ўз имкониятидан келиб чиқиб, қўшимча маблағлар ҳам киритиб бориши мумкин.

Омонат бўйича ютуқлар тиражи-

га муҳтож жисмоний шахсларга кўп квартиralи уй-жойдаги квартирани сотиб олиш учун ипотека кредитлари 20 йил муддатга, 3 йил имтиёзли давр билан кредитдан фойдаланганлик учун дастлаби 5 йил давомимида йиллик 7 фоиз ва қолган даврда Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг қайта молиялаш ставкаси миқдорида ажратилади. Бунда банк сотиб олинадиган уй-жой умумий кийматининг 75 фоизи миқдоригача бўлган суммани қарз олувчига кредит сифатида беради.

Қарорда кредит олувчи учун ҳам қатор солиқ имтиёзлари кўзда тутилган. Бунда кредит олувчининг ўзи ёки оила аъзоларининг кредит бўйича ойлик тўловларни қайтарishi учун йўналтирган маблаги солиқиа тортимайди. Агарда корхоналар қайтиб олмаслик шарти билан ўз ходимларига ипотека кредитининг бошлангич бадалини тўлаб берган бўлса, мазкур маблаг ҳам солиқиа тортимайди. Шунингдек, кредит тўлиқ қайтунинг қадар хонадон учун мол-мулк солиги тўламайди.

да эса, депозит қолдиғи 15 млн. (ўн беш миллион) сўм ва ундан ортиқ миқдорда маблаги мавжуд бўлган хисобварақ иштирок этади.

Ютуқлар тиражи фонди 14 та «Спарк» автомобили ҳамда 400 дан зиёд маший хизмат буюмларидан иборатdir.

Тираж якунидан сўнг, ютуқ чиқиши ёки чиқмаслигидан қатъи назар, мижоз омонати янги квартира сотиб олиш учун расмийлаштириладиган имтиёзли ипотека кредитининг бошлангич бадали сифатида тегишилли хисоб рақамга йўналтирилади.

«Имконият» омонатига пул маблағларини қабул қилиш жорий йилнинг 1 апрелига қадар амалга оширилади.

Таъкидлаш жоиз, мазкур янги турар жой бинолари атрофида аҳоли учун дам олиш жойлари, болалар майдончалари, автомобиль турши жойлари, чиқинди янгиш пунктлари қурилиши режалаштирилган.

Дастурнинг амалга оширилиши мувофиқлаштириш ва унинг мониторингини олиб бориши бўйича тузилган ишчи гурӯҳ зарурат бўлганда, арzon кўп квартиralи уйларни куриш ва реконструкция килишининг асосий параметрларига ва манзилли рўйхатларига ўзгаришиш ва қўшимчалар киритиши белгиланган.

Назира МАВЛОНОВА тайёрлари.

БАНК ХОДИМЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Ўзбекистон Республикаси Биринчи Президентининг 2015 йил 6 майдаги «Тижорат банкларининг молиявий барқарорлигини янада ошириш ва уларнинг ресурс базасини ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги 2344-сонли Қарори Иловасидаги 8-бандига мувофиқ

Ўзбекистон Республикаси тижорат банклари ходимлари учун 2017 йил март ойида ўтказилиши режалаштирилган ўкув курслари ва семинарлар жадвали

№	Ўкув курсининг номи	Таҳсил оладиган ташкилот номи	Ўкув курслари ўтказилиши муддати		
			6 марта 11 марта	13 марта 18 марта	20 марта 25 марта
1	Молия ва кредит таҳлили	ТМИ			
2	Банкларда бухгалтерлини юритиши ва аудит	ТМИ			
3	Тижорат банклари активлари ва пассивларини бошқариш	ТМИ			
4	Тижорат банклари филиаллари ва бўлимлари бошқарувчилари учун кенгайтирилган ўкув курси	БМА			
5	Тижорат банклари филиаллари ва бўлимларининг бош ҳисобчилари учун кенгайтирилган ўкув курси: қонунчиликдаги ўзгаришлар, янгиликлар ва амалиёт	БМА			
6	Халқаро валюта-молия операциялари	БМА			
7	Пластик карталар ёрдамида нақд пулсиз амалиётлар сифатини ошириш ва кўламини кенгайтириш	БМА			
8	Мижоз билан самарали мулокот – банк рақобатбардошлигининг мухим омили	ХМИРМ-Ў			
9	Лойиҳавий молиялаштириш	ТДИУ			

Банк ходимлари ва академиклар мулокоти

«Қишлоқ қурилиш банк» акциядорлик-тижорат банки Бош официда Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси академиклари иштирокида 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегиясининг мазмун-моҳиятига бағишиланган семинар ташкил этилди. Унда банкнинг вилоят ва шаҳар филиалларидан 150 га яқин ходимлар катнашди.

Тадбирни «Қишлоқ қурилиш банк» АТБ раисининг биринчи ўринбосари Акбар Эшонкулов кириш сўзи билан очди. Ўзбекистон Фанлар академияси академиклари Аҳмадали Аскаров, Рамизула Мўминов, Сайдасор Ғуломовлар ушбу Стратегия иктисодиётни ривожлантириш ва либераллаштириш, ишлаб чиқариши мөдерназациялаш ҳамда банкмolia тизимини ислоҳ этишида янги босқични бошлаб берганини таъкидлаб, иштирокчиларни унинг бешта йўналиши бўйича иштирокини камайтириш бўйича институционал ва таркибий ислоҳотларни давом этитириш, ташкил иктисодий алоқаларни янада кенгайтириш, қишлоқ ҳўяжалиги, хусусий мулк ҳўяжалиги ҳимоя қилиш ва унинг мавқенини янада кучайтириш, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик ривожини рағбатлантириш, етакчи ишлаб чиқариш тармоқларини мөдерназация ва фаол диверсифи-

кация қилиш, ҳудудларларни комплекс ва мутаносиб ҳолда ижтимоий-иктисодий тараққиетириш борасида маърузалар тингланди.

— Ушбу вазифаларни изчиликлида амалга ошириш учун ҳам молия мусассасалари, жумладан, тижорат банклари зиммасига катта масъулият юкламоқда, — дейди академик Сайдасор Ғуломов. — Бу борада банклар фаолиятини тартиба солишнинг замонавий принциплари ва механизмларни жорий этиш, миллий валюта ва нархларнинг барқарорлигини таъминлаш бўйича кўзда тутилган чора-тадбирлар алоҳида аҳамиятга эгадир.

Таъкидлаш жоиз, Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг 2016 йил 29 декабря «Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг академиклари фаолиятини янада тақомиллаштириш ва рағбатлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги 4907-сонли Фармонига мувофиқ, «Қишлоқ қурилиш банк» АТБ Фанлар академияси билан яқиндан алоказани йўлга кўйган. Ўзаро келишиуда томонлар мамлакатимиз ижтимоий-иктисодий ҳамда молия тизимига оид ислоҳотлар доирасидан ҳам молия тизимига оид ислоҳотларни тадбирларни ўтказишни режалаштирган.

Нарзис АҲМЕДОВА.

МАМЛАКАТИМИЗ БАНК ТИЗИМИ ИҚТИСОДИЁТНИ РИВОЖЛАНТИРИШ, БАРҚАРОРЛИГИНИ ЯНАДА ЮКСАЛТИРИШ ВА АҲОЛИ ФАРОВОНЛИГИНИ ОШИРИШДА МУҲИМ ЎРИН ТУТМОҚДА

Бугун мамлакатимизда барча соҳаларда юксалиш ва тараккиёт кузатилмоқда, аҳолининг турмуш фаровонлиги муттасил ошиб бормоқда. Ўзбекистон бир пайтлардаги ишлаб чиқариш даражаси паст, факат хомашё етказиб бернишга ихтисослашган аграр республикадан саноати жадал ривожланаштаги, иқтисодий қудрати ва салоҳияти юксалиб бораётган замонавий давлатга айланди.

Жаҳон бозорида конъюнктура тез-тез ўзгариб турган, рақобат кучайиб бораётган бугунги шароит Ўзбекистонни янада барқарор ҳамда жадал суръатлар билан ривожлантириш, ҳалқаро молия бозоридаги иштирокини кенгайтириш учун янги стратегик ёндашув ва тайомилларни ишлаб чиқиш тақоғо этилмоқда эди. Бинобарин, мамлакатимизда олиб борилаётган ислоҳотлар самарасини янада ошириш, давлат ҳамда жамият ривожини янги босқичга кўтариш, ҳаётнинг барча соҳасини либераллаштириш, мамлакатни модернизациялашнинг муҳим устувор йўналишларига катта эътибор қартилимоқда. Жумладан, Президентнимизнинг 2017 йил 7 февралдаги «Ўзбекистон Республикасининг янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси тўғрисида»ги Фармони мамлакатимиз тараққиётининг яқин беш йилликдаги муҳим йўналиш ва устувор вазифаларни белгилаб берди.

Ҳаракатлар стратегиясида иқтисадиётни янада ривожлантириш ҳамда либераллаштиришга оид белгиланган чора-тадбирлар амалга оширилиши мамлакатимиз иқтисодий барқарорлигини янада юксалтириш, аҳоли фаровонлигини оширишда муҳим ўрин тутади. Мазкур хужжатда иқтисодиётнинг очиқлиги ва рақобатбардошлигини ошириш, иқтисодий мустаҳкамлники, макроиқтисодий барқарорликни мустахкамлаш ҳамда иқтисодий ўсиш суръатларни сақлаб қолиши, кичик бизнес ҳамда хусусий тадбиркорликни рафтаблантириш, банк фаолиятини тартибига солишининг замонавий принцип ва механизмларини жорий этиш, миллий валюта ҳамда нархлар барқарорлигини таъминлаш, валютани тартибига солишининг илгор бозор механизмларини ҳаётга босқичма-босқич татбиқ қилишга оид устувор вазифалар кўзда тутилди.

Беш йилга мўлжалланган Стратегияда макроиқтисодий барқарорликни янада мустахкамлаш, иқтисодий ўсиш суръатларни сақлаб қолиши, кичик бизнес ҳамда хусусий тадбиркорликни рафтаблантириш, банк фаолиятини тартибига солишининг замонавий принцип ва механизмларини жорий этиш, миллий валюта ҳамда нархлар барқарорлигини таъминлаш, валютани тартибига солишининг илгор бозор механизмларини ҳаётга босқичма-босқич татбиқ қилишга оид устувор вазифалар кўзда тутилди.

Буларни ўз вақтида ва самарали амалга ошириш пул-кредит сиёсатининг устувор йўналишларida ҳам ўз ифодасини топади. Бинобарин, молия-банк тизимини ривожлантириш бўйича ишлаб чиқилган максадли параметрларда 2017-2021 йилларда банк тизимининг жами капиталини 2 баробар, депозитлар ҳажмини, хусусан, омонатларни 2,1 баробар кўпайтириш режалаштирилган. Банклар капитали ҳамда ресурс базасини мустахкамлаш инвестиция кредитлари ҳажмини 1,7 баробар, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари лойиҳаларни молиялаштириши 2,2 баробар оширишини таъминланганди.

Шу ўринда, ўтган йилда юртимизда макроиқтисодий ҳамда иқтисодий ўсиш суръатларига назар солсак. Ўзбекистон Республикаси Марка-

зий банкининг пул-кредит сиёсати 2016 йилга мўлжалланган макроиқтисодий кўрсатчиликлар, Ўзбекистон Республикаси Президентининг банк тизимини янада ислоҳ килиш, унинг барқарорлигини ошириш ҳамда юқори ҳалқаро рейтинг кўрсатчиликларига эришишга картилган фармон ва қарорларида белгиланган вазифалар тўлиқ бажарилишини таъминлайди.

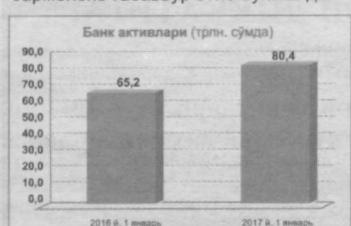
2016 йил мамлакатимиз банк тизимининг капиталлашув даражасини ошириш, унинг ликвидлигини янада мустахкамлаш, барқарорлигини чуқиатириш борасида кенг қарорлари чора-тадбирлар амалга оширилди. Тижорат банкларининг умумий капитали 2016 йилга нисбатан 1,2 баробардан зиёда кўйлаб, 2017 йил 1 январь ҳолатига кўра, 9,4 трлн. сўмдан ошиди.

Банк активлари 2016 йилнинг 1 январь ҳолатига нисбатан 1,2 баробарга ўсиб, 80,4 трлн. сўмга етди.

Банк тизими фаолиятининг асосий миллый индикаторлари, чунончи, «банкларнинг умумий капитали етарлиги», «тижорат банкларининг ликвидлиги», «депозитлар ҳажмининг динамикаси», «кредит қўйилмалари ҳажмининг ўзгариши» 2016 йил якунлари бўйича юқори баҳоларга мос бўлди.

Иқтисодиёт ривожини жадаллаштирувчи омиллардан бири – бу, шубҳасиз, инвестиция эканлиги исбот таълаб килмайдиган ҳақиқат. Нега деганда, чуқур таркиби ўзгаришларни амалга ошириш, саноатни диверсификациялашга қаратилган лойиҳаларни ижросини, ишлаб чиқаришни техник ва технологик янгилашни, умуман, мамлакатимиз модернизация қилишини сармоясиз тасаввур этиб бўлмайди.

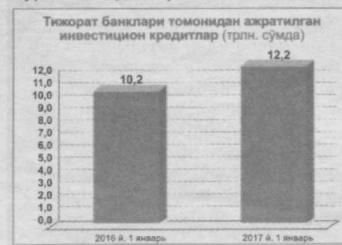

Давлатимиз раҳбари ҳар бир қишида инвестициялар, айниқса, хорижий инвестицияларни кўпроқ жалб қилиш, чет эллик сармоядорлар ва тадбиркорлар билан ҳамкорликни мустахкамлаш масаласига тақорор ва тақорор тўхталаётганинг боини ҳам шунда. Илгор ускуналар билан жиҳозланган замонавий корхоналарнинг барпо этилиши саноатнинг янги тармоқларини ўзлаштириш, ташки бозорларда рақобатдош маҳсулотлар тайёрлашни кўпайтириш, пишовардида экспорт ҳажмини оширишга хизмат қиласди.

Шу маънода, Ўзбекистонда қулай инвестициявий муҳит яратиш бўйича амалий чора-тадбирлар кўрилаётганинг мустаҳкамлаш, барқарорлигини чуқиатириш борасида кенг қарорлари чора-тадбирлар амалга оширилди. Тижорат банкларининг умумий капитали 2016 йилга нисбатан 1,2 баробардан зиёда кўйлаб, 2017 йил 1 январь ҳолатига кўра, 9,4 трлн. сўмдан ошиди.

Айнан тижорат банкларининг инвестиция мақсадларига ажратилган инвестицион кредитлари мидори 2015 йилга нисбатан 1,2 баробарга ошиб, 2017 йилнинг 1 январь ҳолатига кўра, 12,2 трлн. сўмни ташкил қилди.

Мамлакатимизни инвестициявий жозибадор давлатга айлантириш мақсадида соҳанинг ҳуқуқий асоси тақомиллаштирилиб, чет эллик сармоядорларга қўшимча имтиёз ва енгилликлар тақдим қилинмоқда. Ушбу жараёнда маҳаллий ҳамошӣ ресурсларини чуқур қайта ишлашни таъминлайдиган, юқори технологияларга асосланган янги ишлаб чиқаришларни ташкил этишига қаратилган лойиҳаларга устувор аҳамият берилаяти. Натижада маблаглар асоссан замонавий саноат корхоналари барпо қилиш, мавжудларини техник ва технологик жиҳатдан модернизациялашга иштагиларишти.

Мисол учун, пойтахтимизда фаолият кўрсатадиган масъулияти чекланган жамият шаклидаги «Green World» қўшма корхонасини олайлик. Мева-сабзавотларни чуқур қайта ишлашга ихтисослаштирилган мазкур корхона Америка Қўшма Штатлари, Жанубий Корея инвесторлари ҳамда республикамиз тижорат банкларининг кредит маблаглари иштироқидан ташкил этилган.

Мазкур ишлаб чиқариш субъекти эришилаётгандан муввафқиятларини купай инвестициявий муҳит саноат билан боғлайди. Чунки бу ерда жалб этилаётгандан сармоялар, энг аввало, корхона фаолиятини кенгайтириш, амалиётта замонавий технологик линияларни тақдим этишига сарф-

ланади. Масалан, қайта ишлаш цехи Корея Республикасининг «Chang Shin Engineering Co., Ltd» фирмаси ускунлари билан жиҳозланган.

Қадоқлаш ҷеҳлари ҳам дунёга машҳур компанияси Швейцариянинг «Tetra Pak Square» компаниясидан ҳарид қилинган линия ёрдамида соатига 7 мин донга идишиш табий шарбат ва нектарлар қадоқланади.

Бугунги кунда корхонада табий шарбат ва нектарлардан ташқари, мева-сабзавот концентрати ва қайласи, мураббо, шинни сингари жами 100 номдаги маҳсулотлар тайёрланниб, буюртмачиларга етказиб берилаяти. Маҳсулотларнинг асосий қисми Франция, Россия, Туркия, Хитой, Туркменистан, Қозогистон каби давлатларга экспорт қилинмоқда.

Тижорат банклари томонидан ўз вақтида ажратилаётгандан кредитлари ҳисобига жойлардаги заводлар кувватини ошириш, янги маҳсулотлар тайёрлашни йўлга кўйиш, колаверса, қўшимча савдо йўлакларини очиб, экспорт ҳажмини кўпайтириш бўйича амалий сайд-ҳаракатлар қилинмоқда.

Таъкидлап, керакки, хорижий давлатлар, шунингдек, дунёга машҳур компаниялар ҳамда ҳалқаро молия институтларининг молиявий кўмагида энергетика, машинасозлик, металлургия, кимё, енгил ва озиқ-овқат, нефть-кимё, курилиш материаллари каби саноатимизнинг етакчи соҳаларида кўллаб ана шундай лойиҳалар хәётда таъкид қилинмоқда. Биргина 2016 йилда умумий қиймат 5,2 млрд. долларга тенг бўлган 164 та йирик инвестициявий лойиҳа амалга оширилганни бу нинг тасдиғидир. Уларнинг аксарияти аҳоли зич ва чекка худудларда рўбга қиарилиди.

Кейнинг йилларда янги соҳалар ӯзлаштирилиши, йирикишлаб чиқариш объектлари бунёд этилиши, қисқана айтганда, иқтисодиётимизнинг инвестигатори жозибадорлиги ортишида эркин иқтисодий зоналар мухим аҳамият касб этияти. Президентимизнинг шу йил 12 январдаги «Ургут», «Ғиждувон», «Қўқон» ва «Ҳазораст» эркин иқтисодий зоналарини ташкил этиши тўғрисида»ги Фармони ушбу йўналишдаги ислоҳотларни сифат жиҳатидан чуқурлаштиришга қаратилгани билан аҳамиятлидир. Унга кўра, барпо этилаётгандан янги эркин иқтисодий зоналар олдига худудлар ишлаб чиқариш ҳамда ресурс салоҳиятидан замонавий фойдаланиш орқали хорижий ва маҳаллий инвестицияларни кенг жалб қилиши, йирик саноат корхоналарини бунёд этиши, қўшимча иш

БИЗНЕС ЖАРАЁНЛАР

ўринлари яратиш, пировардида аҳоли даромадларини ошириш каби улкан визифалар қўйилди.

Уларнинг изчил ижроси жаҳон бозорида рақобатдош бўлган маҳсулотлар тайёрлашни ўзлаштириш, экспорт ҳажмини кўпайтириш, аҳоли фаровонлиги ва ҳаёт сифатини янада яхшилашда мустаҳкам пойдевор бўлади. Зоро, чукур ўйланган ва босқичма-босқич амалга оширилаётганинг инвестиция сиёсати иқтисодиётнинг барқарор ривожланишига кенг йўл очди.

Юқорида қайд эттилган кўрсаткичлар шунчак ракамлар эмас. Унинг ортида инсон манфаатларига қаратилган юксак мақсадлар, ҳалқимизнинг улкан бунёдкорлик салоҳити мұжасам. Рақамлар ўз-ўзидан пайдо бўлиб қолмайди, аксинча, унинг замонида қанча вақт, меҳнат, қанча маблаг ётиди, энг муҳими, одамлар турмуш фаровонлиги муттасис юксалиб бораётгани акс этади. Бу рақамлар ҳудудларнинг илгариги саноат имконияти, одамлар ҳаёт дараёжаси қандай бўлганини бугунги ҳолат билан таққослаш имконини беради.

Аҳолини тадбиркорликка жалб қилиш, қасб-хунар коллежлари битирувчилари бизнес лойиҳаларини молиялаш банклар зиммасига ҳам мурайян вазифалар юкламоқда. Шу боис Кичик бизнесни ривожлантариши кафолат жамғармаси ташкил этилди.

Мазкур жамғарма фаолиятига йўлга кўйилгач, бизнесга энди киришган, экспортблор ва импорт ўрнини босувчи маҳсулотлар ишлаб чиқаришига йўналтирилган, лекин кредит таъминотига эга бўлмаган тадбиркор жамғарма кафолати асосида ўз лойиҳаларини молиялаштиришга эришиди. Шу билан бирга, кичик бизнес субъектларининг давлат аҳамиятига молик лойиҳаларини амалга ошириш, молиялаштириш самарадорлиги ҳамда имтиёзли кредитларнинг аниқ мақсадлар бўйича йўналтирилиши таъминланади.

Банк тизимини такомиллаштириши қаратилган чоралар кредит ташкилотлари рақобатдошлигини ошириб, хўжалик субъектлари ва аҳоли ўртасидаги ўзаро муносабатларни юкори поғонага олиб чиқиши, умуман, мамлакатнинг ижтимоий-иқтисодий ривожланишига қулай шароит яратади.

Оила бюджети даромадини кўпайтириш, иш билан банд бўлмаган аҳолини ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатниша фаолиятига жалб этиш, ҳалқ хунармандчиликнинг кўп асрлар анъаналарини сақлаб қолишининг энг самарали воситаларидан бири сифатида оиласлав тадбиркорликни ҳамда хунармандчиликни янада ривожлантариши ҳисобланади.

Бу борада Президентимиз раҳнамолигида амалга оширилаётган кенг кўллами исплоҳотлар жараённада банк тизимидаги кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик, айниқса, оиласлав тадбиркорликни ҳамда хунармандчиликни янада ривожлантаришига алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Шу йилнинг ўтган даврида юртимизда мингдан зиёд оиласлав корхона ташкил этилди ва ўтган 1 ойда айнан оиласлав тадбиркорлик ва хунармандчиликни ривожлантариши учун 17 млрд. сўм миқдорида кредит-

лар ажратилди, бу кўрсаткич ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 26 фойдади.

2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегияси «Ҳалқ билан мулокот ва инсон манфаатлари йили»да амалга оширишга оид давлат дастурига мувофиқ, 2017 йилда аҳоли томонидан ўз хонадонларида миллий ҳунармандчилик асосида тадбиркорлик фаолияти амалга ошириш ва кўшимча даромад манбанини яратиш мақсадида 300 млрд. сўм миқдорида тижорат банкларининг кредитлари ажратилади.

Бунда асоси ҳаёт тадбиркорликка ҳудудлари ва қишлоқ жойларда мазкур бизнеснинг ривожланишини кўллаб-куватламоқда.

Шу билан бирга, Президентимиз топширигига мувофиқ, «АҲОЛИНИ ТАДБИРКОР ҚИЛИШ» мақсадида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки томонидан микрокредитлар ажратиш ва шу орқали фуқароларни тадбиркорлик фаолиятига жалб килиш бўйича кенг қамровли чора-тадбирлар ишлаб чиқилиди.

Ҳудудлардаги ҳар бир банк филиалига тегишини маҳаллалар биринчирилди, банк ходимлари уйма-уй юриб, фуқароларга тадбиркорлик фаолияти билан шугулланиш учун тақлиф этилаётган кредит турлари, шартлари, имтиёзлар ва кредит хужжатлари тўғрисида тушунчалар берилмоқда.

Бугунги кунда республикамиз бўйича банк филиалларидан 6 800 нафардан ортиқ малакали мутахассис жалб этилиб, тадбиркорлик фаолиятини амалга ошириш истагани билдириган фуқароларга зарур ҳолларда намунавий лойиҳалар ва бизнес-режалар тақлиф этилмоқда, кредит хужжатларни тайёрлашда амалий ёрдам кўрсатилмоқда ва имтиёзли шартларда микрокредитлар ажратилмоқда. Оммавий аҳборот воситаларида, интернет ва ижтимоий тармокларда мавзумотлар берилмоқда.

Натижада 2017 йилнинг 27 февраль хотолати кўра, республика миёсида 4,2 млн. хонадон ўрганилиб, 115 мингдан зиёд лойиҳага жами 838,8 млрд. сўмлик кредит ажратилди, яратилган иш ўрни эса 117 мингдан ошиди. Эътибор беринг, бу ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 23 баробарга кўлдири. Амалга оширилаётган тадбирлардан кўзланган асосий мақсад – фуқароларни тадбиркорликка жалб этиш орқали аҳоли бандлигини ошириш, даромадларини кўпайтириш ва турмуш шароитини яхшилашдан иборат.

Президентимизнинг 2017 йил 7 февралги «Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси тўғрисида»ги Фармони асосида қабул килинадиган дастурлар мамлакатимизни ижтимоий-иқтисодий ривожлантаришда муҳим аҳамият касб этади. Янги турдаги маҳсулотлар ишлаб чиқариш, инвестицияларни жалб этиш имкониятини кенгайтиради.

Амалга оширилиши кўзда тутилган кенг кўллами чора-тадбирлар аҳоли турмуш даражасини сифат хизматидан янада яхшилашади. Янги турдаги маҳсулотлар ишлаб чиқариш, инвестицияларни жалб этиш имкониятини кенгайтиради.

Мухтор ШОНАЗАРОВ,
Ўзбекистон Республикаси
Марказий банкининг
Тижорат банкларининг
инвестициялар
портфелини мониторинг қилиш
департаменти бошқарма
бошлиғи ўринбосари.

Бизнесни лизингдан бошлаш имконияти

Лизинг халқ ҳўжалигига чет эл сармояси ва энг замонавий технологиялар ҳамда асбоб-ускуналар кириб келишини таъминлашга хизмат қиласди. Шу боис молия бозорининг мазкур истиқболли тизимини ривожлантириши хукуматимиз томонидан кўллаб-куватламоқда.

Бугунги кунда Ўзбекистон лизинг берувчилари каторида тижорат банклари, жумладан, «Асака» акциядорлик-тижорат банки ҳам алоҳида ўрин эгаллайди. 2016 йилда мазкур банк томонидан кичик бизнес субъектлари, деҳқон ва фермер ҳўжаликларига 55,0 млрд. сўм миқдорида лизинг хизматлари кўрсатилиб, лизинг портфели ҳажми 124,7 млрд. сўмга етказилди.

Қўйида «Асака» банкнинг тадбиркорлик фаолияти учун лозим бўлган ускуна ва техник воситаларни лизинг асосида олиш тартиби бўйича танишасиз.

АСОСИЙ ШАРТЛАР:

- лизинг муддати – 1 йилдан 7 йилгача;

Лизинг суммаси:

- асосий лойиҳалар – 10 000 АҚШ доллари ва undan юкори (Ўзбекистон Республикаси миллий валютаси эквивалентида);
- миқролизинг – амалдаги минимал иш ҳақининг 2000 баробаригача бўлган миқдорда.

Таъминот:

- лизинг олувчи лизинг битими суммасининг 25 фойиздан кам бўлмаган миқдорини маблаг кўринишида тақдим этади ёки лизинг олувчи лизинг битими минг 30 фойиздан кам бўлмаган миқдорини бошқа таъминот тури сифатида тақдим киласди.

Лизинг хизмати бошқа банк мижозларига тақдим этилмайди.

ЛИЗИНГ ХИЗМАТИНИНГ АФЗАЛЛИК ТОМОНЛАРИ:

• Ўзбекистон Республикаси қонунларига мувофиқ лизингга бериш мақсадида республикамизга олиб келинадиган ускуналар қўшимча қиймат солиги ва давлат бози тўловидан озод қилинади;

- лизинг олувчининг объектини ўз балансига қабул қиласди, бироқ ушбу обьект бўйича мулк солигини тўламайди;
- лизинг олувчининг фойда солиги бўйича солиқга тортис базасини белгиланганда лизинг бўйича фойзлар унинг жами даромадидан айрилади.

ЛИЗИНГ ЛОЙИҲАЛАРИНИ КЎРИБ ЧИҚИШ УЧУН ТАҚДИМ ЭТИЛАДИГАН ХУЖЖАТЛАР РЎЙХАТИ:

- таъсис ҳужжатлари нусхаси;
- ишлаб чиқариш фаолияти билан шугулланиши ҳуқуқини тасдиқловчи лицензия (агар фаолияти тури маҳсус лицензияни талаб қиласа);
- молиявий ҳисоботлар;
- лизинг олувчининг лизинг обьекти учун мўлжалланган бинодан фойдалана олиш ҳуқуқини тасдиқловчи ҳужжатлар;
- бизнес-режа/техник-иқтисодий асос;
- хомашё сотиб олиш ва/ёки тайёр маҳсулотни сотиш учун шартномалар;
- бошқа ҳужжатлар.

Эъзоз КАМОЛОВА тайёрлади.

Янги линия ишга тушди

Пойтахтимизнинг Сергели туманидаги «Асл ойна» акциядорлик жамиятида Италиядан келтирилган янги линия ишга тушрилди.

Ҳозирга қадар корхонада Германияда ишлаб чиқарилган технология асосида 130 хилдаги дизайнда шиша маҳсулотлари ишлаб чиқариладиган турфадан олиб чиқариш, мамлакатимизда ижтимоий-иқтисодий ривожлантаришда муҳим аҳамият касб этади. Янги линия кўмагидага турфа хил кўриниш ҳамда сингимага рангли ва рангисиз шиша идишлар тайёрлаш янада кўпаяди.

– Муҳими, 150 йигит-қизнинг бандлиги таъминланади, – дейди корхона раҳбари Ҳусннаддин Нормуҳамедов.

– Бир минг 450 градус ҳароратда шиша пиширадиган мазкур технологияни бошқариши бир мунча муракаблиги бўис ишга олинган ёшлар уч ой давомида тайёрларлик курсларида ўқиди. Эндилиқда қўшимча равишида бир кечакундузда 120 тонна шиша масса ишлаб чиқарилади. Мазкур идишлар мамлакатимизда иштирилайдиган мева ва сабзавот маҳсулотларини қайта ишлаш, қадоқлаш, консерва ва ёғмой саноати соҳаларида ишлатилади.

Нархи 11 млн. еврони ташкил этувчи мазкур технология «Капиталбанк»дан олинган сармоя эвазига харид килинди. У бошқа турдош технологияларга нисбатан элек тренериясини 10 фойизга тежайди.

«Асл ойна» ички бозор эҳтиёжига ишлаш билан бир қаторда, ўтган йили 2,5 млн. долларлик маҳсулот экспорт қиласди. Жорий йилда бу кўрсаткични 4 млн. долларга етказиш мўлжалланмоқда.

ЎзА материали асосида.

Иқтисодиёт вазирлигига ташкил этилган анжумандада шулар хусусида сўз борди.

— Кейнинг йилларда мамлакатимизда қишлоқ аҳоли пунктларининг мөйманий киёфасини яхшилаш, намунивий лойиҳалар бўйича якка тартибда уй-жойлар куриш хисобига қишлоқ аҳолисининг ҳаёт даражаси ва сифатини ошириш, қишлоқда муҳандислик ва транспорт коммуникацияларини, ижтиёмий инфраструктуруни обьектларини жадал ривожлантириш бўйича кенг кўламли ишлар амалга оширилди, — дейди Иқтисодиёт вазирлиги бўлум бошлиғи Ғ.Жамолов.

— 2009-2016 йилларда қишлоқ жойларда 1 минг 308 турар жой массивида умумий майдони 9 млн. 573 минг квадрат метр бўлган 69 минг 557 уй-жой курилди. Қишлоқлардаги 83,5 мингдан ортиқ оиласининг яшаш шароити яхшиланди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг 2016 йил 21 октябрдаги «2017-2021 йилларда қишлоқ жойларда янгиланган намунивий лойиҳалар бўйича арzon уй-жойлар куриш дастури тўғрисида»ги Қарори бу борадаги ишларни янги босқичга олиб чиқди. Мазкур қарор ижроси қишлоқ аҳолисининг кенг қатламлари учун замонавий ва шинам уйлардан фойдаланиш даражасини тубдан

Аҳолини уй-жой билан таъминлаш – устувор вазифа

Президентимиз Шавкат Мирзиёев томонидан аҳолининг турмуш даражасини янада яхшилаш, фаровонлигини ошириш, уларни замонавий уй-жойлар билан таъминлаш масаласи давлат сиёсатининг мухим йўналиши этиб белгиланган. Ушбу вазифалардан келиб чиқиб, мамлакатимизнинг барча ҳудудларида намунивий лойиҳалар асосида уй-жойлар барпо этиши борасидаги ишлар кўлами кенгаймоқда.

Оширишга, ер ресурсларидан оқилона фойдаланишини таъминлашга ва қишлоқ жойларда якка тартибда уй-жойлар курилишини янада ривожлантиришга хизмат килмоқда.

Дастурда қишлоқ жойларда нарх параметрлари ва шинамлилигига кўра якка тартибдаги уй-жойлар намунаригининг учта энг арzon турларини кўшимча равишда барпо этиши назарда тутилган.

Агар 2009 йилда қабул қилинган Қишлоқ жойларда намунивий лойиҳалар бўйича арzon уй-жойлар куриш дастурига кўра уй курувчининг дастлабки бадали 25 фойзни ташкил этган бўлса, янги дастур бўйича ушбу бадал биринчи ва иккинчи турдаги уйларни курувчилар учун 15 фойздан бўллади. Бу арzon уйлар дастури қишлоқ аҳолисининг кенг қатламини жалб этишда мухим омил бўлади.

Дастурда 2017 йилда 15 мингта янги уй ва квартира, жумладан, 4 минг 608 биринчи тур-

даги, 3 минг 739 иккинчи турдаги, 3 минг 672 учинчи турдаги уйни ҳамда 0,06 гектар майдонли 3, 4 ва 5 хонали 2 минг 981 та бир қаватли уй куриш назарда тутилган.

Тадбир давомида давлатимиз раҳбарининг 2016 йил 22 ноябрдаги «2017-2020 йилларда шаҳарларда аҳоли үй-жойларда

куриш ва реконструкция қилиш дастуруни амалга оширишга доир чора-тадбирлар тўғрисида»ги Қарори юзасидан амалга оширилаётган ишлар хусусида ҳам сўз юритилди.

Мазкур қарордан мақсад – шаҳарда яшаштган аҳолини, шу жумладан, ёш оиласар, эскирган уй-жойларда яша-

ётган ва уй-жой шароитларини яхшилашга муҳтоҷ бўлган бошқа тоифадаги фуқароларни арzon, қулаги, замонавий уй-жойлар билан таъминлаш йўли билан упарнинг турмуш даражасини янада ошириш ва ижтиомий кўллаб-куватлашни кучайтиришдан иборат.

Қарорга мувофиқ 2017-2020 йилларда шаҳарларда 945 кўп квартирила уй-жой курилиши режалаштирилган. 2017 йилда 191 кўп квартирали уй курилиши белгиланган ҳамда шу кунларда уларни куриш ишлари бошлаб юборилган. Шундан 102 таси Тошкент шаҳрида бунёд этилади.

Кўп хонадонли уйлар мамлакатимизда ишлаб чиқарилган замонавий курилиш материаллари асосида барпо этилади. Уйларда яшовчилар учун дам олиш жойлари, болалар майдончалари, автомобиль туриш жойлари, чиқинди йигиши пунктлари курилиши режалаштирилган. Худуд ободлиги таъминланади.

Тадбирда тижорат банклари мутасадилари намунивий лойиҳадаги уй-жойлар ҳамда кўп хонадонли уйлар курилишида банклар томонидан амалга оширилаётган ишлар, яратилаётган имкониятлар, ажратилаётган кредитлар хусусида аҳборот берди.

Шаҳармонанд қишлоқлар

Сурхондарё вилояти қинликларида 2009-2016 йилларда намунивий лойиҳалар асосида 5 минг 792 замонавий уй-жой курилиб, фойдаланишга топширилди.

Қишлоқлар кўркига кўрк кўшаётган ушбу уйлардан 1 минг 365 таси Термиз туманида барпо этилди.

— Намунивий лойиҳалар асосида қад ростлаган уйимида барча шароит мавжуд, хеч бир шаҳарнидан асло қолишимайди, — дейди Солибод масавида яшовчи Ғ.Жамолов.

— Ҳовлига мевали дарахтлар экдик. Бир қисмида турли зироатлар етишига трайамиз. Биз, қишлоқ аҳолисига кўрсатилаётган бундай юксак эътибордан миннатдормиз.

Айни пайтда Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг 2016 йил 21 октябрдаги «2017-2021 йилларда қишлоқ жойларда янгиланган намунивий лойиҳалар бўйича арzon уй-жойлар куриш дастури тўғрисида»ги Қарорига мувофиқ бунёдкорлик ишлари янада кенг тус олди. Жорий йилда туманинг Наврӯз массивида 40, Мангузар массивида 158, Учқизил массивида 37 эҳтиёжманд оила янгиланган намунивий лойиҳа бўйича қурилган турар жойларда ҳовли тўйларини ўтказади.

Арzon уй-жойлар: ҳар бир ҳудудда алоҳида ёндашув

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг 2016 йил 21 октябрдаги «2017-2021 йилларда қишлоқ жойларда янгиланган намунивий лойиҳалар бўйича арzon уй-жойлар қуриш дастури тўғрисида»ги Қарори мамлакатимиз аҳолисининг яшаш шароитларини янада яхшилашда янги босқични бошлаб берди.

Ҳар бир массивнинг бош режасида хизмат кўрсатиши обьектлари, спорт майдончалари ва муҳандислик тармоқлари, ҳовли қисмида болалар майдони, уй әгалари дам олишлари учун шароитлар эътиборга олинган. Энергияни тежайдиган маҳаллий материаллар ва асбоб-ускуналарнинг янги турларидан фойдаланишининг янада кенгайтирилиши барпо этилаётган уйларнинг таннахи пасайишига ҳамда аҳолининг барча қатлами учун мақбул нархлар белгиланишига хизмат килмоқда.

Миллий матбуот марказида Узбекистон Республикаси Давлат архитектура ва курилиш кўмитаси томонидан ўтказилган матбуот анжуманида шулар хусусида сўз юритилди.

— Барча уйларнинг сейсмик жиҳатдан зилзилабардошлиги 7-8 баллга мўлжалланган, — дейди Ўзбекистон Республикаси Давлат арх-

тектура ва курилиш кўмитаси раиси Ғ.Жамолов.

— Бунинг учун лойиҳаларда темирбетон болгамалар, деворлар кесиши бурчакларини бўйлама ва кўндаланг армокаркаслар билан мустаҳкамлаш каби жиҳатларга алоҳида эътибор қаратилган.

Лойиҳаларда канализация тизими алоҳида чиқиндиҳонага уланишига эътибор қаратилган. Сув таъминоти қийин бўлган ҳудудларда эса ҳар бир хонадонга алоҳида кўшимча зарурӣ бинолар қурилади.

Таъкидлаш жоизки, қишлоқ жойларда арzon уй-жойларни куришда талабгорларни танлаб олиш фуқароларнинг ўзини ўзи бошқараш органлари томонидан уй-жой шароитларни яхшилашга муҳтоҷ бўлган оиласарларни дастлабки танлаш бўйича тизимнинг очиқлиги ва ишончлилиги тамойилидан келиб чиқиб амалга оширилади.

ИҚТИСОДИЁТ ТАРМОҚЛАРИДА

Қурилиш, пардозлаш ва жиҳозлаш бир жойда

«Ўззекспомарказ» мажмуда қурилиши ва пардозлаш материаллари, уларни ишлаб чиқариш технологиялари – «UzBuild Tashkent-2017», хонадон ваофис мебеллари, интерьерлар – «MebelExpo Uzbekistan-2017», иситиши ва сувотиши, сунъий иқлими хосил қилиши, ҳавони тозалаш техникаси, сантехника ва сув ҳавзалари ускуналари – «Aquatherm Tashkent-2017» кўргазмалари бўлиб ўтди.

«ITE Uzbekistan» халқаро кўргазмалар компанияси томонидан Ўзбекистон Республикаси Ташкин иқтисодий алоқалар, инвестициялар ва савдо вазирилиги, Ўзбекистон Савдо-саноат палатаси, Ўзбекистон Республикаси Давлат архитектура ва қурилиш кўмитаси ҳамда «Ўзкоммунхизмат» агентлиги ҳамкорлигига ташкил этилган мазкур анжумандага Германия, Италия, Швейцария, Швеция, Финляндия, Япония, Хитой, Хиндистон, Россия, Бирлашган Араб Амирликлари, Туркия, Қозогистон каби мамлакатлардан ишлаб чиқариш, саноат ва савдо ташкилотлари иштирок этди.

Мамлакатимизда бунёдкорлик ишлари тобора кенг кулич ёзмоқда. Замонавий иншоотлар, шинам турар жойлар, ийрик саноат ва ижтимоий обьектлар, равон ўйлар қурилаётгани шаҳару кишлоқларимиз кўрига кўрк кўшмоқда. Ҳусусан, 2016 йилда қурилиш-пудрат ишлари ҳамми 12,5 фоиз ўсади. Бунда, айниқса, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларининг соҳа ривожига қўшаётган ҳиссаси эътиборга монидир.

Ўз навбатида, ҳукуматимиз томонидан бизнес вакиллари учун яратилаётган имкониятлар таҳсинга лойикдир, – деди «Итмоҳ компаниясининг савдо менеджери А.Ҳабибов». – Биргина мана шундай кўргазмаларнинг ташкил этилиши тадбиркорларга ўз худудимиздан туриб, жаҳон бозори индустрисидаги тенденция билан танишиш, тажрибасини ошириш имконини бермоқда. Яна бир муҳим жиҳат. Кўргазма бизга маҳсулотларимизни экспорт қилишга ўйл очди. Ҳозирча бу борада МДҲ давлатлари билан ҳамкорликка эгамиш.

«MebelExpo Uzbekistan-2017» кўргазмасида 19 мамлакатнинг 110 дан зиёд компанияси энг сўнгги технология ва маҳсулотларини намоиш этди.

Монидан берилган маълумотга кўра, жорий йилдан бошлаб «UzBuild Tashkent» ўз тараққиётини янги босқичга кўтариб, компаниянинг ушбу тармоқдаги тадбирлари туркумидаги семинар, «Архитектура ва қурилиш жаҳисидаги замонавий ўйналишлар» масаласига багишланган давра сўхбати, шунингдек, маҳорат дарслари, маҳсулот ҳамда хизматлар тақдимотлари шулар сирасидандир.

Гулшан ЮСУПОВА.

Темир йўл тизимида янги лойиҳалар

2016 йилда «Ўзбекистон темир йўллари» акциядорлик жамияти томонидан давлат Инвестиция дастурига кўра, 820 млн. АҚШ долларидан зиёд, шу жумладан, «Ўзсаноатқурилишбанк» акциядорлик-тижорат банкининг 50 млн. доллар миқдоридаги маблаги ўзлаштирилиб, ўйловчиларга қулайлик яратишга қаратилган қатор лойиҳалар амалга оширилди.

Бу ҳақда Миллий матбуот марказида «Ўзбекистон темир йўллари» АЖнинг 2016 йилдаги фаолияти якунлари ва 2017 йилги режаларига бағишлиланган матбуот анжуманида батафсил маълумот берилди.

Унда таъкидланганидек, 2016 йилда тизимга доир ийрик лойиҳаларни ишга тушириш натижасида узунлиги 123,2 километрни ташкил этувчи Ангрен – Поп электрлапширилган темир йўли ва унинг доирасида бунёд этилган узунлиги 19,2 километрдан ойрат Қамчиқ туннели бошқа ҳудудларига юн поездлари қатнови йўлга кўйилди. Ўтган йил 11 июлдан бошлаб, мазкур янги темир йўл орқали Фарғона водийсига ҳамда у ердан республикамизнинг бошқа ҳудудларига юн поездлари қатнови тозиурар йўловчи поезди аҳолига хизмат кўрсатмоқда.

Шунингдек, ҳисобот даврида мазкур акциядорлик жамият томонидан 68 млн. тонна юн ташниди. 21,1 млн. йўловчи ўз манзилига етказиб кўйилди. 369 млн. АҚШ доллари миқдорида экспорт хизматлари кўрсатилди. Унга қарашли саноат корхоналарида 422,5 млрд. сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди.

Тизимда 2 минг 300 га яқин иш ўрни яратилиб, ишчилар сони 70 мингдан оширилди.

– Андижон – Бухоро – Андижон йўналишида ҳафтасига иккита йўловчи поезди, ҳафтада бир маротаба Андижон – Урганч – Андижон, Андижон – Москва – Андижон йўналишларида йўловчи поездлари қатнови ташкил этилди, – деди «Ўзбекистон темир йўллари» акциядор-

лик жамиятиянинг 1-сонли электромонтаж бўлими бошлиги Анварбек Сафарбеков. – Бундан ташқари, бир суткада ўнлаб юк поездлари Ангрен – Поп электрлапширилган темир йўли орқали ўтиб, юкларни ўз манзилига етказмоқда. Самарқанддан Бухорогача бўлган масофада 140 километрдан ортиқ янги темир йўл қурили. Мавжудлари замонавий таъмирилни, Бухорогача тўлиқ электрлапшириш ишлари амалга оширилди. Натижада Тошкент – Бухоро – Тошкент йўналишида юкори тезлиқда ҳаракатланувчи «Afrosiyob» электр поездининг қатнови аҳоли узоғини яқин қўлмоқда.

Қайд этиш жоиз, жорий йилдан «Ўзбекистон темир йўллари» АЖ Президентимизнинг 18 январдаги «2017-2021 йилларда Оролбўй миңтақасини ривожлантириш давлат дастури тўғрисида»ги Қарорига асосан Қўнғирот – Тошкент – Қўнғирот, Урганч – Тошкент – Урганч, Шовот – Тошкент – Шовот йўналишларида поездларда қатнови бир неча тоифадаги (уруш қатнашчилари, ногиронлар, кам таъминланган оиласлар вакиллари ва х.к.) йўловчилар учун чипталар бўйича 50 пофили чегирмани жорий қилди.

Матбуот анжуманида «Ўзбекистон темир йўллари» акциядорлик жамиятида амалга ошириладиган галдаги режалар, истикблодаги лойиҳалар хусусида ҳам атрофлича сўз юритилди. Бу борада жорий йилда мамлакатимизга Тошкент – Бухоро, Тошкент – Қарши йўналишларида ҳафтасига иккита йўловчи поездлари тозиурар йўловчиларга ҳаракатланувчи электр поезд олиб келиниши, Қарши – Термиз, Урганч – Хива йўналишлари электрлапширилиши маълум қилинди.

Ширин БАЙСЕНОВА.

Қачон бизнесни қайта рўйхатдан ўтказиш талаб этилади?

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2017 йил 9 февралдаги 66-сонли қарори билан Тадбиркорлик субъектларини давлат рўйхатидан ўтказиш тартиби тўғрисида Низом тасдиқланган бўлиб, у жорий йилнинг 1 априлидан амалга киритилади. Ушбу

шарҳда – тадбиркорлик субъектларини қайта рўйхатдан ўтказиш тартиби хусусида.

Рўйхат бўйича (куйидаги жадвалга қаранг) рўйхатдан ўтказиш маълумотларига киритилган ўзгартариши ва кўшимчалар мажбурий қайта рўйхатдан ўтказилиди.

№	Рўйхатдан ўтказиш маълумотларининг номи	Амалга ошириш муддати
I. Тадбиркорлик субъектлари – якка тартибдаги тадбиркорлар		
1.	Юридик шахс ташкил этмаган оиласи тадбиркорлик субъекти иштирокчилари таркибидаги ўзгаришлар.	ўзгарган пайтдан бошлаб 10 кун мобайнида
2.	Якка тартибдаги тадбиркор фаолиятини амалга ошириш жойини ўзгариши.	ўзгарган пайтдан бошлаб 10 кун мобайнида
3.	Оиласи тадбиркорлик субъекти фаолияти туридаги ўзгаришлар (кўшимчалар), йўналишидаги ўзгаришлар.	ўзгарган пайтдан бошлаб 30 кун мобайнида
4.	Якка тартибдаги тадбиркор рўйхатдан ўтказиш маълумотларидаги, шу жумладан, фаолият туридаги, йўналишидаги ўзгаришлар (кўшимчалар).	ўзгарган пайтдан бошлаб 30 кун мобайнида
II. Тадбиркорлик субъектлари – юридик шахслар		
5.	Жойлашган жойининг (поча манзилининг) ўзгариши.	ўзгарган пайтдан бошлаб 10 кун мобайнида

Таъсис хужжатлари маълумотларидаги, шу жумладан, таъсис хужжатларининг фирмаси номидаги, ташкилпий-хукукий шаклларидаги, устав фонди миқдоридаги, муассислар таркибидаги, шунингдек, бошқа ўзгаришлар билан боғлик бўлган ўзгаришлар (кўшимчалар).

Муассисларнинг (иштирокчиларнинг) устав фонди даги улушлари (хиссалари) ўзгариши, акциядорлик жамиятлари бундан мустасно.

Тадбиркорлик субъектларининг қайта ташкил этилиши (кўшиб юбориш, кўшиб олиш, қайта тузиш, бўлиш, ажратиб чиқариш).

Қайта рўйхатдан ўтказиш ҳам Интернет тармоғи орқали (батафсил бу ерда), ҳам ўзи келган ҳолда (батафсил бу ерда) амалга оширилиши мумкин.

Куйидаги хужжатлар қайта рўйхатдан ўтказиш сўровномасига иловга қилинади:

- тадбиркорлик субъекти ваколатли бошқарув органининг таъсис хужжатларига устав фонди миқдорининг оширилиши, улушнинг (хиссанинг) бошқа шахсга ўтиши билан боғлик бўлган ўзгартариш ва (ёки) кўшимчалар киритиш тўғрисидаги қарор;

- давлат тилидаги таъсис хужжатлари;

- топширишдалолатномаси - кўшиб юборилганда ва қайта тузилганда;

- таҳсилмалаш баланси – ажратиб чиқаришда;

- тадбиркорлик субъекти ваколатли органининг таъсис хужжатларида эълон қилинган устав фонди миқдори шакллантирилганлиги тўғрисидаги хужжат – устав фонди миқдори оширилганда;

- тадбиркорлик субъекти – юридик шахс иштирокчилари томонидан кўшимча хиссалар ва учинчи шахслар томонидан тўла миқдордаги хиссалар киритилганлигини тасдиқловчи хуж-

жатлар – устав фонди миқдори оширилганда;

- улушнинг (хиссанинг) бошқа шахса ўтганлигини тасдиқловчи хужжат (шартнома, хат, хукукий ворислик, месор, суд қарори ва шу кабилар) – улуш (хисса) бошқа шахсга ўтганда.

Таъсис хужжатларига ўзгартариш ва (ёки) кўшимчалар киритиш таъсис хужжатларни янги таҳрирда қабул қилиш ўйли билан амалга оширилади. Бунда ариза берувчи конун хужжатлари талабларини инобатга олган ҳолда, ўз ихтиёрига кўра таъсис хужжатларининг намунавий шаклларидан ёки бошқа шакллардан фойдаланиш хукуқига эга.

Давлат божи тўлгандан кейин тизим рўйхатдан ўтказувчи орган маъсүл ходимига тегиши билдиришнома юборади, киритилган ўзгартаришларни давлат рўйхатидан ўтказади ва уларни электрон хужжатлар репозиторийида сақлайди.

Устав фонди миқдорининг оширилиши, улушнинг (хиссанинг) бошқа шахсга ўтиши билан боғлик бўлган қайта рўйхатдан ўтказиш амалга оширилган тақдирда «ягона дарча» маркази маъсүл ходими тақдим этилган хужжатларни рад этиш учун асослар мавжуд эмаслиги юзасидан кўриб чиқиши ва қайта илашиша шарт.

Давлат персоналлаштириш маркази пулларни нималарга сарфлайди?

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2017 йил 13 февралдаги 73-сонли қарори билан Ўзбекистон Республикаси фуқароларига биометрик паспортлар ва фуқаролиги бўлмаган шахсларга биометрик харакатланиш хужжатлари берганлик учун давлат персоналлаштириш марказининг бюджетдан ташқари хисоб рақамига тушган маблагларни сарфлаш тартибига тузатишлар киритилди.

Еслатиб ўтамиш, Ўзбекистон Республикаси фуқароларига биометрик паспортлар ва фуқаролиги бўлмаган шахсларга биометрик харакатланиш хужжатлари берганлик учун давлат божи суммасининг 60 физи миқдоридаги маблаглар Давлат персоналлаштириш марказининг бюджетдан ташқари хисоб рақамига тушади.

Эндиликда кўрсатилган маблаглар, шу жумладан, кўйдагиларга техник хизмат кўрсатиш ва биометрик паспорт тизимининг дастурий таъминоти қўйматига ҳақ тўлаш учун (илгари – факат хорижий пудратчилар).

Вазирлар Маҳкамасининг 2011 йил 6 апреддаги «Ўзбекистон Республикаси фуқароларига биометрик паспортлар ва фуқаролиги бўлмаган шахсларга биометрик харакатланиш хужжатлари берганлик учун тушадиган маблаглардан фойдаланиши механизми тақомиллаштириш чоратадиблари тўғрисидаги 104-сонли қарорига тегишили тузатишлар киритилди.

Нотариусларни молиялаштириш қисқартирилди

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, Мехнат вазирлиги хамда Молия вазирлиги қарори (рўйхат рақами 2168-1, 2017 йил 14 февраль) билан нотариал идоралари ва нотариал архивлар фаолиятини молиялаштириш тартиби тўғрисидаги Низомга тузатишлар киритилди.

Хусусан, нотариал идоралар ва нотариал архивлар фаолиятини молиялаштириш манбаси ҳисобланадиган ажратмалар миқдорига тузатишлар киритилди:

- нотариал ҳаракатларни амалга оширганлик учун нотариуслар томонидан ундириладиган давлат божи суммасидан 10% миқдоридаги ажратмалар (илгари – 15%);

- нотариал идоралар томонидан хукукий ва техник тусдаги кўшимча ҳаракатлар кўрсатилганлиги учун тушумлар;

- герб йигимидан тушадиган маблагларнинг 50 физи (илгари – герб йигимининг барча суммаси) – гербли бланкалар тайёрлашга ҳамда кирди.

Хужжат айрим бошқа ўзгартаришларни ҳам сақлайди ҳамда Ўзбекистон Республикаси конун хужжатлари тўлпамининг 2017 йил 20 февралдаги 7-сонида эълон қилинган пайтдан ўтиборан кучга кирди.

ТАҲЛИЛ

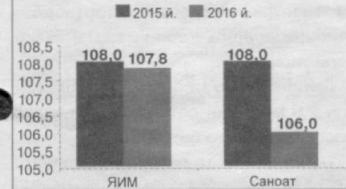
Ўзбекистон саноатининг 2016 йилдаги ривожи

ЯЛПИ ИЧКИ МАҲСУЛОТ

ВА САНОАТ

Ўзбекистон Республикаси Давлат статистика қўмитаси маълумотларига кўра, 2016 йилда Ўзбекистонда ялпи ичкимаҳсулот ҳажми 199 325,1 млрд. сўмга етди, яъни 2015 йилнинг шу даврига нисбатан 7,8 фоиз ўсади. ЯИМ таркибида мулкчилик шаклига кўра иқтисодиётнинг нодавлат тармоғи улуси 81,3 фоизни, давлат тармоғи улуси 18,7 фоизни ташкил этди. 2016 йил январь-декабр ойларида ЯИМ даражаси ўсиши иқтисодиётнинг курилиш (112,5 фоиз), савдо, озиқ-овқат ва маниший хизматлар (113,4 фоиз), шунингдек, юқ ташиб ва саклаш, ахборот ва алоказа (107,1 фоиз) сингари турлари фанолиятида кўшимча қийматнинг ортиши билан боғлиқ.

1-диаграмма.
ЯИМ ва саноат ўсиши динамикаси,
утган йилларга нисбатан фоизда

2016 йил январь-декабр ойларида Ўзбекистонда саноат маҳсулотлари ҳажми 111 267,2 млрд. сўмга етди. Бу эса 2015 йилнинг шу даврига нисбатан 6,0 фоиз кўп кўрсаткич демақдир. Ишлаб чиқариши кувватини технологик янгилаш бўйича чора-тадбирлар амалга оширилиши натижасида меҳнатнинг ишлаб чиқариши даражаси 4,1 фоиз орди. 2016 йил якунида саноатда ишлаб чиқариши, жумладан, курилиш индекси халқаро стандартларга кўра тармоқлар классификацияси бўйича ўсиши 106,6 фоизга тўғри келди.

САНОАТ ТАРМОҚЛАРИДА МАҲСУЛОТ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ТАРКИБИ

Саноат таркибида қайта ишловчи тармоқлар улуси салмоқли бўлди. Ху-

2-диаграмма.

Иқтисодий фаолият тури
бўйича саноат маҳсулотлари
ҳажмининг таркиби,
умумий ҳажмга кўра фоизда

Қайта ишлаш саноати 80,2 фоиз

Электр таъминоти, газ, бугузатиш ва хаво кондесацияси, 8,9 фоиз

Сув таъминоти, канализация, чиқинидиларни йигиш ва утилизация килиш 0,7 фоиз

Тог-кон саноати ва каръер қазиб олиш 10,2 фоиз

сусан, бу кўрсаткич 2015 йил январь-декабрида 79,0 фоизни ташкил этган бўлса, 2016 йилнинг мос даврида 80,2 фоизга етди.

Саноатдаги сифат ўзгаришлари 2015-2019 йилларда ишлаб чиқариши таркибий ўзгариши, модернизация ва диверсификациация қилишини таъминлаш чора-тадбирлари дастури ҳаётга самарали татбиқ этилаётгандан далолат беради. Бинобарин, ҳомашӣ ресурсларини чукур қайта ишлаш асосида тармоқлар ишлаб чиқардиган тармоқларда саноат маҳсулотлари ишлаб чиқаришнинг юқори ўсиш суръатлари қайд этилди. Жумладан, кимё маҳсулотлари, резина ва пластмасса буюмлар – 129,7, тўқимачилик, кийим-кечак ва ҷарм маҳсулотлари – 111,7, озиқ-овқат маҳсулотлари – 110,8, фармацевтика маҳсулотлари ва препаратлари – 123,9 фоизни ташкил қилди.

2015-2019 йилларда тайёр маҳсулотлар, бутловчи қисмлар ва материаллар ишлаб чиқариши маҳаллийлаштирилган маҳсулотлар ишлаб чиқарилиди ва ўсиш 2015 йилнинг шу даврига нисбатан 1,5 баробарни, импорт ўрнини босиши санаатдорларига 2,1 млрд. долларни ташкил қилди.

2016 йилда ҳомашӣ ресурсларини чукур қайта ишлаш асосида тармоқларда ишлаб чиқардиган тармоқларда саноат маҳсулотларининг юқори ўсиш суръатларига эришилди. Ҳусусан, тўқимачилик буюмлари, кийим-кечак ва ҷарм маҳсулотлари ишлаб чиқариши 111,7 фоиз, озиқ-овқат маҳсулотлари 110,8 фоиз, фармацевтика маҳсулотлари ва препаратлари 123,9 фоиз, кимё маҳсулотлари, резина ва пластмасса буюмлари 129,7 фоиз, бошқа нометалл минерал маҳсулотлар ишлаб чиқариши 113,8 фоизга ошиди.

Саноатни модернизация қилиш, техник ва технологик янгилаш лойиҳалари, шунингдек, 2015-2019 йилларда иқтисодиёт тармоқлари ва ижтимоий соҳада энергия сарфи ҳажмини қисқартиши, энергияни тежайдиган технологияларни жорий этиш чора-тадбирлари дастурининг ҳаётга татбиқ этилиши натижасида ҳисобот даврида йирик корхоналарда ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар таннаххиини ундан аввалиг йилнинг мос даврига нисбатан ўртача 10,6 фоиз, ялпи ичкимаҳсулотда энергия ҳажмини 7,4 фоиз камайтишига эришиди.

Тайёр маҳсулотлар ишлаб чиқарилиши ҳажми ва тури кенгайши бўйича чора-тадбирлар амалга оширилиши натижасида 2016 йил январь-декабр ойларида умумий ҳажми 47 359,2 млрд. сўмлик ёки 2015 йилнинг шу даврига нисбатан 105,4 фоиз зиёд иштимол тарвоарлари ишлаб чиқарилиди.

Ҳусусан, озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариши ҳажми 23 617,2 млрд. сўмни ташкил этиб, 11,4 фоизга ўсади. Айни пайтда ишлаб чиқарилган но-

зиқ-овқат маҳсулотлари ҳажми 23 742,0 млрд. сўмга етди ва 0,1 фоизга ортди. Саноат маҳсулотлари умумий ҳажминида иштимол товарларининг улуси 42,6 фоизга тенг бўлди.

МАҲСУЛОТЛАР ИШЛАБ ЧИҚАРИЛИШИННИГ ўСИШИ ҲУДУДЛАР КЕСИМИДА

Саноатда юқори ўсиш суръати Қарақалпостон Республикаси (170,3 фоиз), Жиззах (117,8 фоиз), Наманган (114,8 фоиз) вилоятлари ва Тошкент шаҳри (113,1 фоизда) кузатилди ва ушбу ҳудудларда саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажми 10 фоиздан ортиқ ўсиши таъминланди.

Қарақалпостон Республикасида маҳсулотлар ишлаб чиқарилиши ҳажминида юқори ўсиш суръати Сурғилдаги Устютор газ-кимё мажмуасида маҳсулотлар ишлаб чиқарилиши ҳисобига таъминланди. Андижон (74,5 фоиз) ва Хоразм (94,7 фоиз) вилоятларидаги ишлаб чиқарилиши ҳажмини камишии автотранспорт воситалари, тиркама ва бошқа турдаги металл воситаларининг ишлаб чиқарилиши ҳажмини билан боғлиқ бўлди.

КИЧИК БИЗНЕСДА САНОАТ МАҲСУЛОТЛАРИ ўСИШИ

Кулагай ишбилармонлик мухитини шакллантириши, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш ҳамда янада рафтаблантириш борасида амалга оширилаётган чора-тадбирлар шу йил давомида 32 мингга яқин янги кичик бизнес субъектлари ташкил этилишига имкон берди.

Натижада 2016 йил якунига кўра, ЯИМда кичик бизнес улуси 56,9 фоиз (2015 йилда 56,5 фоиз), саноатда 45 фоиз (40,6 фоиз), инвестицияларда 40,3 фоиз (36,3 фоиз), курилишда 70,7 фоиз (68,4 фоиз), чакана савдо айланмасида 89,6 фоиз (87,1 фоиз) ва бандликда 78,1 фоиз (77,9 фоиз)ни ташкил этди.

САНОАТ ТАРМОҚЛАРИ РИВОЖИ: ЕНГИЛ САНОАТ

Енгил саноат соҳасида татбиқ этилаётган лойиҳалар тўқимачилик корхоналарни замонавий техника ва технологиялар билан таъминлаш ҳамда сифатли кийим-кечаклар тайёрлаштириш имконини берадиган.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Миризёевнинг 2016 йил 21 декабрдаги «2017-2019-йилларда тўқимачилик ва тикув-трикотаж саноатини янада ривожлантириш чора-тадбирлари дастури тўғрисида»ги

Карори соҳада янги имкониятлар эшигини очди.

Мазкур дастур 2020 йилга қадар юртимида етиштирилган пахта топасини тўлиқ қайта ишлаш, саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариши ва экспорт салоҳиятини 2,7 баробардан кўпроққа ошириш ҳамда ички ва ташки бозорга етказиб бериши на зарда тулади

Таҳлилларга кўра, ҳозир экспортнинг қарийб 50 фоизини ип-калава ташкил этмокда. Келгусида унинг ҳажмини босқичма-босқич камайтириш ҳисобига яrim тайёр ва тайёр, юқори қийматли маҳсулотларни экспорт қилишга устуров вазифа сифатида қаралмоқда. Айни вақтда тайёр маҳсулотлар улуси умумий ишлаб чиқаришнинг 47 фоизини ташкил этаётган бўлса, истиқболда 65,5 фоизгача, экспорт таркибидаги улуси 41 фоиздан 70 фоизгача ўсиши таъминланди.

Дастур доирасида 2017-2020 йилларда соҳага 2,2 млрд. доллардан ортиқ маблаг (шунинг деярия ярим хорижий инвестиция) жалб қилинади. Инвестицион лойиҳалар тўрт босқичли тизим асосида пахта ҳомашеини қайта ишлаб, тайёр маҳсулотгача ишлаб чиқаришга ихтинослашган маҳсус тўқимачилик комплекслари ва 27 мингдан ортиқ янги иш ўрни яратишга хизмат қилиади. Шунингдек, 120 янги корхонани ташкил этиши ва ўндан ортиқ ишлаб чиқариш корхонасини модернизация қилиш режалаштирилган.

Этиборли жижати, бу лойиҳаларни молиялаштириш учун кредитлар бутунлай янги механизм асосида ажратилади. Яъни замонавий йигирув, тўкӯв ва бўяш асбоб-ускуналари сотиб олиш бўйича тўқимачилик лойиҳаларини биргаликда кредит линиялари очиради. Тикорат банклари жалб этаётган маблаглар ҳисобидан амалга оширилаётган лойиҳалардан банклар ёки уларнинг инвестиция компаниялари лойиҳанинг 100 фоизи миқдорида корхона низом жамғармасида қатнашиши ёки молиялаштириш мумкин.

Мазкур имтиёзлар қаторига даромад солиги, мол-мулк солиги, микропрограмма кичик корхоналарни ягона солик, йўл жамғармасига ажратмалар тўлашдан озод қилиш, 40 фоиздан ортиқроқ маҳсулотни экспортга жўнатган тўқимачилик корхоналарини мулк солигидан озод қилиши, импорт қилинадиган нозиқ-овқат иштимол товарлари ишлаб чиқаришида фойдаланиладиган асбоб-ускуналар, бутловчи буюмлар, юртимида ишлаб чиқарилмайдиган ҳомаше ҳамда материалларни божхона тўловларидан (божхона расмийлаштируви йигимларидан ташкири) озод этиши кабилар киритилган.

Ҳисоб-китобларга кўра, 2020 йилга бориб, пахта толасидан ишлаб чиқарилган ип-калава маҳаллий корхоналарда тўлиқ қайта ишланади. Натижада тўқимачилик ярим тайёр маҳсулотлари экспортининг кескин қисқаришига ва ташки бозорларга етказиб бериладиган тайёр маҳсулотлар ҳажмининг 2,1 баробарга ошишига эришилади.

«YENGIL KREDIT MIKROKREDIT TASHKILOTI» МЧЖ

Рўхатга олиш рақами: ЎзРМБнинг 2014 йил 22 февралдаги 27-сонли лицензияси.
Юридик манзили: 111218, Тошкент вил., Қибрай тумани, «Салар» ШФЙ, «Самандар Юнус»
хусусий корхонасига қарашли бино.

БАЛАНС ҲИСОБОТИ, 2016 йилнинг 31 декабрь ҳолатига

КЎРСАТКИЧЛАР АКТИВЛАР	Минг сўм
Кассадаги нақд пуллар ва бошқа тўлов ҳужжатлари	7 351
Банкдан олиниши лозим бўлган маблаглар	16 806
Олиниши лозим бўлган хисобланган фоизлар	83 365
Сотиб олинган дебиторлик қарзлари – факторинг	0
Кредитлар (микрокредит, микрокарз, иштемол)	2 492 189
Минус: кредитлар бўйича кўрилиши мумкин бўлган зарарлар захираси	64 100
Кредитлар, соф (50 код-51 код)	2 428 089
Микролизинг, соф	0
Асосий воситалар, соф	85 182
Номоддий активлар, соф	0
Карз ҳисоб-китоблари эвазиган активлар (91 код-92 код)	0
Кўчмас мулк ва бошқа хусусий мулклар	0
Минус: кўрилиши мумкин бўлган зарарлар захираси	0
Бошқа активлар	41 626
Жами активлар (10+20+30+40+52+60+70+80+90+100)	2 662 419
МАЖБУРИЯТЛАР ва КАПИТАЛ	
МАЖБУРИЯТЛАР	
Тўланиши лозим бўлган кредитлар	1 076 675
Лизинг бўйича мажбуриятлар	125 718
Тўланиши лозим бўлган фоизлар	17 579
Тўланиши лозим бўлган хисобланган соликлар	22 330
Муддати узайтирилган даромадлар	481
Бошқа мажбуриятлар	73 129
Жами мажбуриятлар (210+220+230+240+250+260)	1 315 912
КАПИТАЛ	
Устав капитални	400 000
Захира фонди	178 504
Бепул олинган мулклар	0
Узлаштирилган грант маблаглари	0
Таксимламаган фондда	0
Бошлангич ҳийматга нисбатан баҳолаш ҳийматининг ошган суммаси	7 389
Жорий йил фондаиси (зарар)	760 614
Жами капитал (310+320+330+340+350+360+370)	1 346 507
Жами мажбуриятлар ва капитал (270+380)	2 662 419

МОЛИЯВИЙ НАТИЖАЛАР ТЎГРИСИДАГИ ҲИСОБОТ,
2016 йилнинг 31 декабрь ҳолатига

ТАҶИРИФ	КЎРСАТКИЧЛАР	Минг сўм
1. ФОИЗЛИ ДАРОМАДЛАР		
40400	Банклардаги депозитлар бўйича фоизли даромадлар	0
42000+44200	Жисмоний шахсларга берилган микрокарзлар бўйича фоизли даромадлар	1 334 910
42100+44300	Якъя тартибадаги тадбиркорларга берилган микрокредитлар бўйича фоизли даромадлар	7 464
42300+44500	Юридик шахсларга берилган микрокредитлар бўйича фоизли даромадлар	1 010
45100	Микролизинг бўйича фоизли даромадлар	0
44700+44900	Бошқа фоизсли даромадлар	0
Жами фоизли даромадлар (110+120+130+140+150+160)	1 343 384	
2. ФОИЗЛИ ХАРАЖАТЛАР		
53101+54101	Банклардан олинган кредитлар бўйича тўланиши лозим бўлган фоизли харажатлар	91 268
53105+53109+53113+53117+53121+53195+54105+54109+54113+54117+54121+54195	Бошқа кредиторларга тўланиши лозим бўлган фоизли харажатлар	29 571
54400	Лизинг (микролизинг) бўйича фоизли харажатлар	0
54900	Бошқа фоизли харажатлар	25 673
Жами фоизли харажатлар (210+220+230+240)	146 512	
3. Кредитлар бўйича кўрилиши мумкин бўлган зарарларни баҳолашгача сўнг соф фоизли даромадлар	1 196 872	
56802+56838+56842	Минус: кредитлар бўйича кўрилиши мумкин бўлган зарарларни баҳолаш	39 058
	Кредитлар бўйича кўрилиши мумкин бўлган зарарларни баҳолашгандан сўнг соф фоизли даромадлар (310-320)	1 157 815
4. ФОИЗСИЗ ДАРОМАДЛАР		
45201	Хизматлар ва бошқа воситачиликдан олинган даромадлар	44 903
45217	Сотиб олинган дебиторлик қарзларидан олинган даромадлар – факторинг	0
45400	Чет эп валиотаси курси ўзгарини натижасида олинган фонд	21
45917	Грант маблагларидан олинган даромад	0
45901+45909+45913+45921+45994	Бошқа фоизсли даромадлар	301 097
Жами фоизсли даромадлар (410+420+430+440+450)	346 021	
5. ФОИЗСИЗ ХАРАЖАТЛАР		
55106	Кўрсатилган хизматлар ва воситачилик харажатлари	53 706
55300	Чет эп валиотаси курси ўзгарини натижасида кўрилган зарар	0
55900	Бошқа фоизсли харажатлар	3 213
Жами фоизсли харажатлар (510+520+530)	56 919	
6. ОПЕРАЦИОН ХАРАЖАТЛАРГА СОФ ФОЙДА (330+460-540)	1 446 917	
7. ОПЕРАЦИОН ХАРАЖАТЛАР		
56100	Ходимлар иш хаки ва улар учун килинган бошқа харажатлар	59 945
56200	Ижара ва таъминот харажатлари	40 940
56300	Хизмат сафари ва транспорт харажатлари	5 094
56400	Маъмурӣ харажатлар	43 329
56600	Эскириш харажатлари	56 621
56700	Сугурута, солик ва бошқа харажатлар	148 378
Жами операцион харажатлар (710+720+730+740+750+760)	354 307	
8. КРЕДИТЛАР БИЛАН БОГЛИК БЎЛМАГАН КЎРИЛИШИ МУМКИН БЎЛГАН ЗАРАРЛARНИ БАХОЛАШ	0	
56842	9. ФОЙДА СОЛИГИ ВА БОШҚА ТУЗАТИШЛАРГА БЎЛГАН СОФ ФОЙДА (600-770-800)	1 092 610
56902	10. Фойда солиги*	84 467
	Ободонлаштириш ва ижтимоий инфратузилимни ривожлантириш солиги	0
31206***	11. ТУЗАТИШЛАРГА БЎЛГАН ФОЙДА (900-1000-1010) Фойдалагча бўлган тузатишлар, соф **	1 008 143 -247 529
	12. СОФ ФОЙДА (ЗАРАР) (1100/-1110)	760 614

Изоҳ: * ягона солик тўловини тўлайдиган микрокредит ташкилотлари бўйича бу сатрда ягона солик тўлови суммаси кўралтилади; ** жорий йил соф фойдаласидан ёзсан килинган демонстрирлади. *** хисобот ўйли давомида.

Молиявий хисоботини тўлошига «AUDIT-RUMANIA» МЧЖ аудиторлар ташкилоти (Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг 2014 йил 20 ноябрдаги АФ 00482-сонли лицензиясига зер) томонидан тасдиқланган ва унинг барча мухим жihatлari Бухгалтерия хисоботини миллат стендарларига мувофик табернанган. Ихсарида келтирилган мазъумотлар тўғрисидаги ахборот микрокредит ташкилоти хисоботининг 2016 йил 31 декабрь ҳолатига бўйича тўғрилиги ҳақида аудиторлик хупласиди бор.

Хизматлар лицензияланган.

Газ тъминоти барқарорлиги мустаҳкамланмоқда

Миллий матбуот марказида «Ўзтрансгаз» акциядорлик компанияси томонидан ахолини табиий ва суюлтирилган газ билан барқарор таъминлашга бағишиланган анжуман ўтказилди.

«Ўзтрансгаз» АКнинг раҳбарияти, масъул ходимлари ва оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этган мазкур тадбирда компаниянинг бугунги фаолияти, режадаги лойиҳалар ҳамда белгиланган вазифаларнинг амалга оширилишига доир ишлар хусусида батафсил маълумот берилди.

Айтиш жоизки, Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевинг мамлакатимизни 2016 йилда ижтимоий-иктисодий ривожлантириш якунлари ва 2017 йилга мўлжалланган иктиносидой дастурнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишиланган Вазирлар Маҳкамасининг кенгайтирилган маъжисидаги маъруzasida «Ўзтрансгаз» АКнинг фаолияти алоҳида тўхталиб ўтилган эди. Шундан келиб чиқсан ҳолда компания тизимида республика газ тўхвалини янада такомиллаштириш, мавжуд камчиликларни бартараф этиш юзасидан комплекс чора-тадбирлар амалга оширилмоқда. Масалан, Сурхондарё вилоятида 100 минг дона газ балони ишлаб чиқариш кувватига эга бўлган завод курилмоқда. «Ўзтрансгаз» АК томонидан 4 та вилоядатда бу каби лойиҳаларни амалга ошириш учун 80 млрд. сўм миқдорида маблаг йўналтирилиши кўзда тутилган.

Режага мувофиқ, жорий йилнинг ўтган даврида 68,6 км. газ кувурлари мумкаммал таъмиранланган бўлса, 171,9 км. газ кувурлари реконструкция қилинган. Айни пайтда компания томонидан республикамизнинг барча худудларини қамраб олуви чиқсан 130 минг км. дан ортиқ газ кувурлари орқали 14 млн. га яқин ахоли истикомат қиласётган 3 млн. дан зиёд уй-жойлар, 80 мингдан ортиқ ултургари истеъмолчилар (5 мингдан зиёд

ёд саноат корхоналари, 46 мингта яқин маший ва ижтимоий обьект ҳамда 30 мингдан ортиқ якка тартибдаги тадбиркорларга табиий газ етказиб берилмоқда.

Шунингдек, «Ўзтрансгаз» АК томонидан 2,5 млн. дан ортиқ хонадон тўлиқ суюлтирилган газ билан таъминланган.

– Жорий йилда республикамиздаги 2 млн. 600 мингдан зиёд хонадонларни 354 минг тонна суюлтирилган газ билан таъминлашни режалаштирганимиз, – дейди «Ўзтрансгаз» АК бошқарувчи расаси ўринбосари Муратулла Бошманов. – 2016 йил ҳар бир хонадонга ўртача ҳисоблаганда 8,2 кг.дан суюлтирилган газ тўғри келган бўлса, айни пайтда бу кўрсакти 12-13 кг.ни ташкил этимоқда. Ҳозир вилоятларда табиий газ суюлтирилган газ тъминотини янада яхшилаш юзасидан бир қатор лойиҳалар амалга оширилмоқда. Масалан, Сурхондарё вилоятида таъмиранланган 100 минг дона газ балони ишлаб чиқариш кувватига эга бўлган завод курилмоқда. «Ўзтрансгаз» АК томонидан 4 та вилоядатда бу каби лойиҳаларни амалга ошириш учун 80 млрд. сўм миқдорида маблаг йўналтирилиши кўзда тутилган.

Анжуманда яна бир мухим масала, «Давлат ҳокимияти ва бошқарувчи орғанларининг очиқлиги тўғрисида»ги Қонуннинг ижроси юзасидан компания тизимида амалга оширилаётган ишларга ҳам алоҳида тўхталиб ўтилди.

Рашид МИРЗАКАРИМОВ.

«KDB BANK O'ZBEKİSTON» AJ

umumiy maydoni 2,456 kv.m (sh.j. yerto'la bo'lgan, 3 qavatli ofis binonsini qisman foydalanish sharti bilan ijara ga beradi.

Manzil: Toshkent shahar, Mirobod tumani, Oybek ko'chasi, 32-uy.
Mo'ljal: Oybek va Nukus ko'chalarisi keshishuv, Oybek metrosi yaqinida.
Batafsil ma'lumot va binoning ichki qismi bilan tanishish uchun quyida ko'rsatilgan telefon raqamlariga murojaat qilishingiz mumkin:

Tel.: (+99871) 120-2815, 120-2816,
Faks: (+99871) 120-6970

Mas'ul shaxslar: Natalya Lebedeva, Dinara Shakirova
natalya.lebedeva@kdb.uz;
dinara.shakirova@kdb.uz

Elektron manzil:

Хизматлар лицензияланган.

СТАТИСТИКА

11

Ўзбекистон суурта хизматлари бозори, 2016 йил якуни

СУУРТА БОЗОРИ ИНФРАТУЗИЛМАСИ

2016 йил якунларига кўра, Ўзбекистон суурта бозорида 26 та суурта компанияси, шундан 3 таси ҳайти суурталаш соҳасида, 3 та актуар ташкилоти, 21 та асистанс, аджастар ва сироеверлар ташкилоти, 3 та суурта брокери фаолият юритмоқда. Худудий суурта компанияларининг мавжуд эмаслиги Республика суурта бозорининг ўзига хос хусусияти бўлбіл колмоқда – минтақаларда кўп микдорда суурта компаниялари бўлинмаларининг борлиги минтақаларни суурта хизматлари билан таъминлаш вазифасини ҳал этиши имконини бермоқда. Суурта компанияларининг номларида тармок йўналиши мавжуд бўлса-да, уларнинг ҳаммаси универсал суурта компаниялари хисобланади. Ҳайти суурталаш соҳасидаги суурта компаниялари асосан юриди шахслар билан ишлаб, жисмоний шахсларга кўпчилик ҳолларда «иш ҳақини суурталаш» бўйича хизмат тақлиф этилмоқда. Компанияларнинг ҳаммаси ҳам бозорнинг фоал иштирокчилари хисобланмайди, б ға суурта компаниясига тўғри келадиган суурта мукофотлари бўйича бозорнинг улуси 1 фоиздан кам, бунинг устига уларнинг баъзиларида суурта мукофотининг зарарлини даражаси 2 фоиздан кам. Мамлакатимиз қонун ҳужжатларида суурта компанияларининг ташкилий-хукуқий шакли бўйича клеволар мавжуд эмас. 2016 йил якунлари бўйича суурта компанияларининг 23 фоизи акциядорлик жамиятлари шаклида, асосан суурта компаниялари эса (73 фоиз) масъулияти чекланган жамиятлар шаклида таъсис этилган.

Шуни таъкидлаш лозимки, 2016 йил якунлари бўйича бозордан иштирокчиларнинг деярли чорак қисми чиқиб кетди – асосан бозордан самараиз сургутчиларнинг чиқиб кетиши кузатилиди. Иштирокчилар сонининг камайиши Республика суурта бозорининг умумий кўрсатчилигига таъсир кўрсатмади.

2016 йил якунлари бўйича Ўзбекистонда суурта бизнесининг концентрацияни даражаси юкори бўлбіл колмоқда – энг йирик 5 компаниянинг улусига жами суурта мукофотининг 57 фоиздан кўргани, энг йирик 10 компаниянинг улусига эса 77 фоиздан ортиги тўғри келди. Суурта бозорининг бундай концентрацияси унинг тузилишини олигопол тузилма сифатида тавсифлаш имконини беради – етакчилар дастлабки бешлиги улусига жами суурта мукофотининг 57 фоиздан кўргани тўғри келади. Факат мамлакатимизнинг саноқли сургутчиларни давлат иштирокидаги суурта компаниялари билан муносиб равишда рақобатлаша олдилар. Бунинг асосий сабаби, суурталаувчилар талабининг ушбу компаниялар фойдасига қайта таҳсимишидир (мизозлар табиатин хусусий капиталга қарагандан давлатга кўпроқ ишонадилар). Суурта компанияларига бўлган ишончни, тизимили ҳаракат асосида, биринчи навбатда, суурталаш қоидаларини стантарлашиши ва зарарларни тартибга солиш ҳамда назорат сифатини ошириш йўли билан тиклаш мумкин.

Шуни қайд этиши лозимки, Ўзбекистон суурта бозорида муйян даражада капитал етишмаслиги сезилмоқда ва, аввало, бу ҳолатта сургутчилар ўз маблагларининг, шу жумладан, улар

устав капитали ҳажмининг кичикилиги сабаб бўлмоқда. Ўзбекистон суурта компаниялари устав капиталларининг умумий қиймати 2017 йил 1 январь ҳолатига қарий 443 млрд. сўм ва 62,3 млн. АҚШ долларини ташкил этди.

СУУРТА МУКОФОТЛАРИ

2016 йил якунларига кўра, республикада йигилган суурта мукофотларининг умумий ҳажми 692,6 млрд. сўмдан ошиди. Бу эса 2012 йил даражасидан 2,1 баравардан кўп. Шуни қайд этиши лозимки, умумий суурта мукофотининг ўсиш суръати инфляциянинг ўсиш суръатидан сезиларни даражада юкори бўлди. Шу билан бирга, ЯИМда суурта мукофотларининг улуси ривожланган мамлакатлардагига қараганда анча паст даражада турибди (атиги 0,3 фоиз). Тақослаш учун айтиш мумкини, АҚШда ушбу нисбатан 8,6 фоизи, Буюк Британияда – 13,4 фоиз, Германияда – 6,5 фоиз, Францияда 8,5 фоизини ташкил этди. Мазкур мамлакатларнинг барчасида йигиладиган мукофотлар ЯИМга нисбати доимий тарзда ўсмода.

Бирок суурта бозорининг ривожланишини тўғридан-тўғри мамлакат ЯИМнинг ўсишига боғлаш керак эмас. Суурта бозорининг ривожланиши бир талай турли омилларга, масалан, аҳоли реал пул даромадларининг ўсиши, аҳоли «ўрта синфи» шаклнини, умумий суурта маданиятининг ривожланиши, жамгариб бориладиган суурталаш билан рақобатлашадиган иктисодиёт тармоқларининг муваффақияти ва ҳоказоларга боғлиқ.

2016 йил якунлари бўйича жон бошига йиллик суурта мукофоти қарийб 9 АҚШ долларини ташкил этди. Швейцарияда ушбу кўрсаткинг 4,5 минг АҚШ долларидан ортики, АҚШда қарийб 3 минг долларни ташкил этди. Юзага келган вазият асосан аҳолининг ишончсизлиги билан изоҳланади. Айни вақтда ушбу рақамлар мамлакатимизда суурта иши ўсиши ва ривожланиши бўйича катта салояхиятга эгалигидан даролат беради. Суурта тўловларининг 47 фоизидан зиёди «Ўзагросуурта» АЖ,

Суурта мукофотининг асосий улусини 2016 йил якунлари бўйича давлат иштирокидаги суурта компаниялари тўлпаганлар – 46,5 фоиздан кўпроқ. Суурта мукофотини тўлпаш бўйича мутлақ етакчи «Ўзагросуурта» АЖ бўлиб, бу эса компанияда суурта полисларини реализация килиш бўйича кенг тармоқнинг борлиги билан изоҳланади. Суурта мукофотлари ҳажмининг ўсиши етакчилар ўнлигига кирадиган барча компанияларда қайд этилди, бундан «Капитал sug'urta» АЖ мустасно, унда 3 фоизга камайиш юз берди, бу эса унинг биринчи ўнлидаги ўрнига таъсир этди. Айни вақтда, «Gross Insurance» МЧЖда суурта мукофотлари ҳажмининг жиддий ўсиши (+339 фоиз) ушбу компания 2016 йил етакчилари ўнлигига киришига сабаб

бўлди ва олтинчи ўринни эгаллади. Биринчи ўнлик етакчиси билан аутсайдери ўртасида суурта мукофотини йигиси бўйича бозор улусидаги 7,6 баравар фарзи унинг ҳаддан ташқари бир турда эмаслигидан далолат беради.

Ихтиёрий суурта турлари бўйича суурта мукофоти тушумлари суурта мукофотининг ўтган йилга нисбатан 126 фоиздан зиёдга ўсишини таъминлари хамда суурта мукофоти умумий ҳажмидаги улуси 70 фоиздан ортики ташкил этди.

Шуни таъкидлаш лозимки, бозор иктисодиёти учун характерли бўлган ҳайти суурталаш Ўзбекистонда амалда ривожланмаган (у ҳатто суурта компанияларининг ҳисоботларида алоҳида сатрда акс этирилмайди). Ҳайти суурталаш тармогида суурта фаолиятини амалга оширишга лицензия олган сууртапловчилар жамлаган умумий суурта мукофотининг ҳажми камлигича қолмоқда – суурта мукофоти умумий ҳажмининг 10 фоизидан кам. Бунда «Ўзбекинвест Ҳаёт» МЧЖШСК 2016 йилда йигилган умумий суурта мукофоти бўйича биринчи ўнликка, «New Life insurance» СК йигирмаликка киради, «Alfa Life» СК эса Ўзбекистон суурта бозорининг аутсайдерларидан бири хисобланади. Бу ҳол «Ўзбекинвест Ҳаёт» МЧЖШСК сууртанинг мажбурий турларини амалга ошириши билан изоҳланади.

2016 йилда суурта тўловлари 130,4 млрд. сўмдан зиёдни ташкил этиб, ўтган йилга нисбатан 1,17 баравар ортиқ. 2016 йил якунига кўра суурта қолламаларининг ўтган йилга нисбатан 1,17 барабар, суурта мукофотларининг эса 1,26 барабар ўсиши кўпчилик маҳаллий сууртапловчиларни икобий андеррайтинг натижаларидан далолат беради. Суурта тўловларининг 47 фоизидан зиёди «Ўзагросуурта» АЖ,

«Ўзбекинвест» ЭИМСК ва «KAFOLAT sug'urta kompaniyasi» АЖ томонидан амалга оширилди. «Ўзагросуурта» АЖнинг суурта тўловлари бўйича етакчилиги ушбу компаниянинг қишлоқ хўжалиги хатарларни суурталашга ихтиослосланглиги билан изоҳланади.

2016 йил якунлари бўйича Ўзбекистон суурта бозорининг ҳолати куйидаги ижобий жиҳатлар билан характеристикани:

- умумий суурта мукофоти ҳажмининг юкори ўсиш кўрсаткичларига эзалиги (ҳар йили камида 10 фоиз);

- бозорда 26 суурта компаниясининг мавжудлиги, бунинг устига уларнинг учтаси – давлат иштирокига эга, улар мамлакатимиз суурта бозорида 20 йилдан кўп зиёд ишлаб келмодилар ва ҳақиқатда миллий брендлар хисобланадилар – «Ўзагросуурта» АЖ, «KAFOLAT sug'urta kompaniyasi» АЖлари ҳамда «Ўзбекинвест» экспорт-импорт миллий суурта компанияси;

- сууртачиларнинг филиаллар, ваколатхоналар ва суурта агентлари тармоғи орқали барча худудларда етарли даражада мавжудлиги;

- суурта агентлари сонининг кўплиги (7 мингдан зиёд).

Шу билан бирга, Республика суурта бозорига куйидаги салбий жиҳатлар ҳам кос:

- суурта бозори инфратузимасининг ривожланиши даражаси етарли эмас;

- мамлакатимиз суурта бозорининг концентрацияси юкори даражада;

- аксарият маҳаллий суурта компанияларининг капитал сигими даражаси етарли эмас;

- ҳайти суурталаш хизмати эндиғина ривожланаяпти;

- айрим суурта компанияларини ходимларининг профессионал даражаси пастлиги туфайли аҳоли билан ишлаш даражаси етарли эмас.

Ўзбекистон суурта бозорининг асосий тавсифлари (млрд. сўмда)

	Сууртапловчилар сони	Умумий суурта мукофоти	Умумий суурта қолламаси
2012 й.	33	285,9	43,0
2013 й.	31	338,5	66,9
2014 й.	31	439,1	74,6
2015 й.	31	551,5	111,0
2016 й.	26	692,6	130,5

Умумий суурталаш соҳасида суурта мукофоти миқдори бўйича етакчи компаниялар

Суурта компаниялари	Бозордаги улуси, фоизда				
	2012 й.	2013 й.	2014 й.	2015 й.	2016 й.
1. «Ўзагросуурта» АЖ	17,7	18,2	18,9	19,8	20,6
2. «Ўзбекинвест» ЭИМСК	15,1	13,0	13,8	14,5	15,0
3. «KAFOLAT sug'urta kompaniyasi» АЖ	7,3	9,2	9,6	10,5	10,9
4. «Alskom» СК	4,6	5,5	5,6	5,8	5,6
5. «Alfa invest» МСК	3,7	6,1	5,9	4,9	5,6
6. «Gross Insurance» МЧЖ	0,9	1,5	1,9	1,9	5,3
7. «Asia Insurance» МЧЖ	10,2	10,3	5,2	5,1	4,7
8. «Kapital sug'urta» АЖ	4,8	5,5	6,1	4,9	3,8
9. «Temiryo'l sug'urta» МСК	3,9	4,0	4,0	3,7	3,1
10. «Инго Ўзбекистон» СК	2,7	2,7	3,0	2,6	2,7

Суурта тўловлари миқдори бўйича етакчи компаниялар

Суурта компаниялари	Бозордаги улуси, фоизда				
	2012 й.	2013 й.	2014 й.	2015 й.	2016 й.
1. «Ўзагросуурта» АЖ	16,2	12,5	18,7	22,3	22,5
2. «KAFOLAT sug'urta kompaniyasi» АЖ	4,9	9,5	12,5	10,9	13,3
3. «Ўзбекинвест» ЭИМСК	13,6	40,0	17,0	10,8	11,5
4. «Kapital sug'urta» АЖ	4,9	4,8	5,6	4,3	4,4
5. «Asia Insurance» СК	22,9	3,0	4,4	4,7	3,9
6. «Alskom» СК	2,3	1,9	2,7	3,0	3,6
7. «Alfa invest» МСК	3,5	2,9	3,5	3,6	3,6
8. «Xalq Sug'urta» МЧЖ	0,1	1,4	1,6	2,0	1,7
9. «Gross Insurance» МЧЖ	1,0	0,2	0,4	0,5	1,4
10. «Ишонч» БСК	0,6	1,2	1,7	1,4	1,3

Реклама

Барқарорлык белшеси!

*Азиз ва мұтабар аёллар, Сизларни
8 март – Халқаро хотин-қыздар байрами билан
муборакбод этади!*

«Туронбанк» АТБ жамоаси

Хизматлар лицензияланған.

БАНК АХБОРОТНОМАСИ

АХБОРОТ-ТАХЛИЛИЙ ГАЗЕТА

ҲАМКОРЛАРИМIZ ВА МУАССИС

Ўзбекистон Республикаси
Марказий банки

«Norma Hamkor» МЧЖ

«Moliya yangiliklari agentligi» МЧЖ

БОШ МУҲАРРИР

А.Н. НАЗАРОВ

Нашр учун мастьул

А.С. АСРОРОВ

ЧОП ЭТИШГА ТАЙЁРЛОВЧИ

«Moliya yangiliklari agentligi» МЧЖ

ДИРЕКТОР

Р.Л. ВАЛИЕВ

Газета таҳририятнинг техник
ускуналарида саҳифаланди.

АХБОРОТ КҮМАГИ

ЎзА, «Туркестон-пресс» НАА

ТАҲРИРИЯТ МАЗИЛИ:

100084, Тошкент ш.,

Ғ. Мавлонов кучаси, 1а-үй, 3-кават.

e-mail: info@banknews.uz,

www.banknews.uz

Реклама ва ёълонлар учун

234-43-18

телефони орқали мурожаат қилинг.

Юридик шахслар учун нашр индекси – 102.

Жисмоний шахслар учун нашр индекси – 377.

Таҳририятнинг факат ёзма розилиги билан
«Банк ахборотномаси»да ўзтон қилинган мате-
риаллари кўчирив босишига ижозат берилади.
Кўллэзмалар тақриб олинингмайди ва
қайтарилмайди.

Газета Ўзбекистон Матбуот ва ахборот
агентлиги томонидан 2012 йил 10 январда
0065-тартиб рақами билан рўйхатта олинган.

Газета хафтада бир марта пайшанба
куни чиқади.

Буюртма № 845.

Адади 8561 нусха.

Нархи шартнома асосида.

Газета АЗ ҳажмда, 3 шартли босма табоқда

чоп этилди.

Босишига руҳсат этилди: 7.03.2017 й., 9.00.

**Ўтмиш –
келажакка нигоҳ**

Ўзбекистон Республикаси Ташки
иқтиносий фаолият миллий банки
Тасвирий санъат галереясида ма-
хоратли рассом ва композитор
Александер Лининг шу номдаги
кўргазмаси намойиш этилмоқда.

– Александр Ли рангтасвирчи, қолаверса,
графика устаси, – дейди **санъатшунос
С.Рўзиева**. – У нозик дидга, улкан ақл
салоҳиятига, кенг дунёқарашга эга ижод-
кор шахс. Кўргазмада биз ушбу кўп қиррал
рассомнинг барчага тушунарли бўлган тил-
да қоғозга туширган асарларидан баҳра
оламиз.

Рассомнинг рангтасвир ва графикаси оқ
ва қора орасидаги диапазонда инсониятнинг
бор ҳиссиятлар спектрини намоён этади. Ма-
то, акварель, чизгилар ва эстамплар юкори
даражадаги маҳорати ва мўйқаламнинг аниқ
ҳаракати билан ажralиб туради. Кўргазмада
ҳар бир томошабин ўзига яқин ва севимли
бўлган мавзуларни топиши, муаллифнинг
қалб түғёнларини сезиши мумкин.

Мазкур кўргазма жорий йилнинг 16 марта-
га қадар давом этади.

Юлдуз ЗОКИРОВА.

**Корхона ишчилари –
коллеж битирувчилари**

Самарқанд шаҳридан «Asl nafis»
масъулияти чекланган жамиятида
ойига 1 млн. дона 30-35 турдаги чинни
маҳсулотлари ишлаб чиқарилмоқда.

Тўрт юздан ортиқ ишчи меҳнат қиласётган
корхонада ишлаб чиқарышни кенгайтириш
мақсадида жорий йилда яна бир цехни ишга
тушириш режалаштирилган. Айни мақсадда
қиймати 2 млн. АҚШ долларига тенг замона-
вий ускуна ва 80 метрлик юкори ҳароратли
пече келтириб ўрнатилди.

– Цех ишга тушгач, корхонада йилига
60 минг дона сантехника маҳсулотлари иш-
лаб чиқарилади, – дейди корхона директо-
ри ўринбосари Шойим Ҳамдамов. – Энг
муҳими, 40 га яқин иш ўрни яратилади.

Корхонада касб-хунар коллежлари билан
самарали ҳамкорлик йўлга кўйилган.
Буни ишчиларнинг юз нафарга яқини кол-
леж битирувчилари экани ҳам исботлади.
Боғишамол саноат, Самарқанд санъат ҳамда
Самарқанд енгил саноат ва иқтисодиёт касб-
хунар коллежлари ўқувчилари шу ерда иш-
лаб чиқариш амалиётини ўтаси билан бирга,
ўз иш ўринларига ҳам эга бўлмоқда. Ташкил
этиладиган янги ишлаб чиқариш цехи ишчи-
лари ҳам асосан касб-хунар коллежлари би-
тирувчилари бўлади.

ЎЗА.